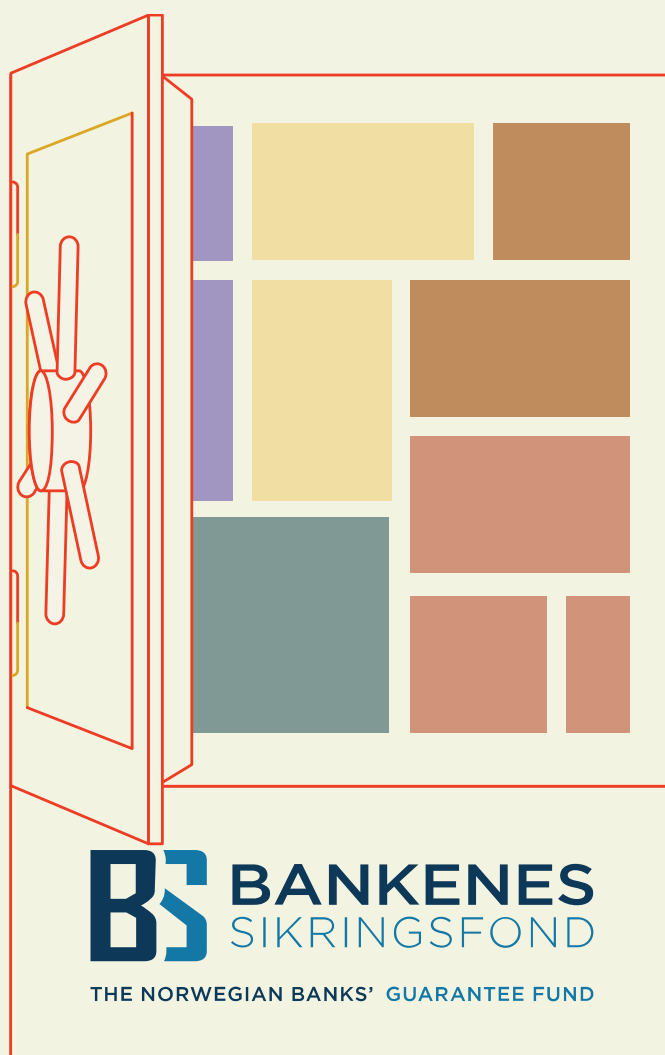

Høringsnotat

Forslag til endring av modell for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet

17. desember 2024

Innhold

Ikke-teknisk sammendrag	4
1. Innledning	5
2. Bakgrunn	5
3. Retningslinjer fra EBA	7
3.1. Overordnet beskrivelse av EBAs retningslinjer	7
3.1.1. Prosess for revisjon	7
3.1.2. Modell for beregning av bidrag.....	7
3.1.3. Etterlevelse av retningslinjene	9
3.2. Vesentlige endringer i EBAs retningslinjer.....	10
3.2.1. Endring av minimumsvekter for risikoindeksorer	10
3.2.2. Endring av formel for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt.....	11
3.2.3. Endring av grenseverdier for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt	12
3.2.4. Klientmidler og rapportering av garanterte innskudd	12
4. Erfaringer med dagens modell	13
4.1. Totale bidrag og gjensidig avhengighet i modellen	13
4.2. Transparens.....	13
4.3. Innspill fra høringen av dagens modell.....	14
4.3.1. Bruk av kapitaldekningsgrad som tilleggskriterium.....	14
4.3.2. Bruk av indikator for systemviktighet	14
4.4. Tidspunkt for datagrunnlag	15
5. Forslag til ny modell	16
5.1. Fremgangsmåte og vurderingskriterier	16
5.2. Oversikt over endringer	17
5.3. Scoringsregler	18
5.3.1. Lineær beregningsmetode av risikoscore	18
5.3.2. Eksponentiell beregning av individuell risikoscore	20
5.4. Risikoindeksorer	23
5.4.1. Uvektet kjernekapitalandel.....	23
5.4.2. Overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2-krav	25
5.4.3. Liquidity Coverage Ratio (LCR)	26
5.4.4. Net Stable Funding Ratio (NSFR)	28

5.4.5. Misligholdte og tapsutsatte engasjement.....	29
5.4.6. Resultatførte tap over brutto utlån til kunder	30
5.4.7. Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag.....	31
5.4.8. Totalkapitalrentabilitet	32
5.4.9. Garanterte innskudd delt på forvaltningskapital	32
5.4.10. Tapsabsorberende kapital	33
5.4.11. Risikoindikator for systemviktighet	34
5.5. Vekting av risikoindikatorer	36
5.6. Aggregert risikoscore	39
5.7. Aggregert risikovekt.....	39
5.7.1. Funksjonsform for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt.....	39
5.7.2. Øvre og nedre grense for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt	40
5.7.3. Skala for aggregert risikovekt.....	41
5.8. Justeringsfaktor (μ)	42
5.9. Oppsummering av forslag til ny modell.....	43
5.10. Virkning av foreslåtte endringer	46
6. Forslag til risikojustert modell for filialer	50
6.1. Bakgrunn og dagens modell.....	50
6.2. Risikoindikatorer og vekter	51
6.3. Virkning av foreslåtte endringer	52
7. Datagrunnlag og prosess for innkreving av bidrag.....	53
7.1. Datagrunnlag for bidragsberegning	53
7.2. Prosess for innkreving av bidrag.....	54
8. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	54
9. Vedlegg	56
9.1. Vedlegg 1: Datagrunnlag for bidragsberegning	56
9.2. Vedlegg 2: Bidragsmodeller i andre europeiske land	59
9.2.1. Sverige	59
9.2.2. Danmark.....	60
9.2.3. Finland.....	60
9.3. Vedlegg 3: Datagrunnlag for filialmodell	61

Ikke-teknisk sammendrag

Innskuddsgarantien er med på å sikre finansiell stabilitet ved å hindre at mange kunder tar ut pengene sine samtidig hvis de blir usikre på en banks tilstand. Hvis én bank opplever dette, kan problemet spre seg til andre banker, noe som kan skade den norske økonomien.

Bankene bidrar hvert år til et innskuddsgarantifond. Dette er lovpålagt, og det er bestemt hvor mye bankene samlet sett skal bidra med. Bankenes sikringsfond oppgave er å fordele dette beløpet mellom bankene.

Den enkelte banks bidrag avhenger av hvor stor risiko banken påfører innskuddsgarantiordningen. Høringsnotatet presenterer forslag til endringer i hvordan Bankenes sikringsfond beregner dette.

Den nye modellen tar hensyn til oppdaterte retningslinjer fra den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) og erfaringene med dagens modell.

Hovedprinsippene for beregning beholdes, men det foreslås noen endringer:

- Det er endringer i risikoindikatorene (de finansielle nøkkeltallene) som brukes i beregningene, og hvor mye disse teller.
- Metoden for å regne om risikoindikatorene til en samlet risikoscore forbedres.
- Forskjellen i bidrag mellom banker med høy og lav risiko kan bli større.

Det foreslås også en ny modell for hvordan norske filialer av utenlandske banker skal betale bidrag. I dag har alle filialene samme sats, men den nye modellen tar hensyn til hvilken risiko de utgjør.

En annen endring er at beregningene skal baseres på nyere data, slik at bidragene bedre reflekterer bankenes økonomiske situasjon. For å få til dette foreslås det en ny tidsplan for innbetalingene: En del betales i januar, og resten i mai.

1. Innledning

European Banking Authority (EBA) publiserte 21. februar 2023 reviderte retningslinjer for beregning av bidrag til innskuddsgarantiordninger¹. Med utgangspunkt i endringene innført av EBA, samt erfaringene Bankenes sikringsfond har med den gjeldende bidragsmodellen, foreslås det å revidere modellen for å beregne bankenes bidrag til det norske innskuddsgarantifondet. Høringsnotatet beskriver forslag til revidert modell.

Merknader til forslaget sendes til Bankenes sikringsfond innen 14. februar 2025 til firmapost@sikringsfondet.no. På bakgrunn av høringssvarene vil Bankenes sikringsfond utarbeide en revidert bidragsmodell til innskuddsgarantiordningen. I tråd med finansforetaksloven § 19-10 tredje ledd, vil den reviderte bidragsmodellen sendes til Finanstilsynet for godkjenning. Den reviderte modellen er planlagt tatt i bruk fra bidragsåret 2026.

Bankenes sikringsfond har ikke omtalt rutiner for tilleggsbidrag og garantier i dette høringsnotatet. Gjeldende praksis er det som ble foreslått i høringsnotatet i forbindelse med utarbeidelse av dagens bidragsmodell. Det foreslås ingen endringer i disse rutinene. For mer informasjon om rutinene henvises det til [Tilleggsbidrag og garantier til innskuddsgarantifondet](#) på våre hjemmesider.

2. Bakgrunn

Stortinget vedtok 15. mars 2018 lov om Bankenes sikringsfond² og endringer i finansforetaksloven³, som blant annet gjennomfører regler tilsvarende EUs innskuddsgarantidirektiv⁴ i norsk rett. Bankenes sikringsfond er ansvarlig for administrasjon og forvaltning av den norske innskuddsgarantiordningen, jf. lov om Bankenes sikringsfond § 2 første ledd. Lov om Bankenes sikringsfond og endringer i finansforetaksloven trådte i kraft 1. januar 2019.

Innskuddsgarantiordningen innebærer at garanterte innskudd i medlemsbankene blir gjort tilgjengelig for kundene dersom en medlemsbank blir avvirket under offentlig administrasjon. Alle norske banker er medlem av den norske innskuddsgarantiordningen. Filialer fra en annen EØS-stat kan bli medlem av innskuddsgarantiordningen dersom garantiordningen for bankinnskudd i hjemstaten ikke gir like god dekning som det som følger av den norske ordningen, jf. finansforetaksloven § 19-2 (2). Som utgangspunkt er garanterte innskudd alle kvalifiserte innskudd, i henhold til definisjonen i finansforetaksloven § 19-3, med opp til to millioner kroner pr. innskyter pr. medlemsbank jf.

¹ [European Banking Authority. \(2023\). Final report on guidelines \(revised\) on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes under Directive 2014/49/EU \(EBA/GL/2023/02\)](#)

² [Lov om Bankenes sikringsfond, LOV-2018-03-23-3 \(2018\)](#)

³ [Lov om endringer i finansforetaksloven mv. \(innskuddsgaranti og krisehåndtering av banker\), LOV-2018-03-23-2 \(2018\)](#)

⁴ [Directive 2014/49/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on deposit guarantee schemes. \(2014\). Official Journal of the European Union, L 173, 149–178](#)

finansforetaksloven § 19-4. I tillegg er innskudd som følger av særlige livshendelser, som for eksempel oppgjør ved bolighandel, arv og erstatningsutbetalinger mv., garantert i sin helhet i en periode på inntil 12 måneder, jf. finansforetaksloven § 19-4.

Innskuddsgarantiordningen skal ha tilgjengelig et innskuddsgarantifond og andre midler som står i et rimelig forhold til garantiansvaret, jf. finansforetaksloven § 19-9. Innskuddsgarantifondet skal finansieres gjennom bidrag fra medlemsbankene og avkastning på midlene i fondet. I henhold til finansforetaksloven § 19-10 skal medlemsbankene tilføre innskuddsgarantifondet et samlet årlig bidrag tilsvarende 0,8 promille av totale garanterte innskudd.

Bankenes sikringsfond skal fastsette det enkelte medlems bidrag i samsvar med medlemmets andel av innskuddsgarantiordningens samlede garantiansvar, jf. finansforetaksloven § 19-10 tredje ledd. Videre er det i loven angitt at Bankenes sikringsfond skal benytte en veldokumentert, risikobasert metode for å fastsette bidragene. I merknaden til bestemmelsen i lovproposisjonen er det lagt til grunn at Bankenes sikringsfond ved utviklingen av sin metode kan legge EBAs retningslinjer til grunn i den utstrekning det er relevant og hensiktsmessig⁵.

Bankenes sikringsfond har tidligere utarbeidet modeller for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet, som etterlever retningslinjene til EBA. Det første forslaget til modell for bidragsberegning ble sendt på høring av Finanstilsynet i 2018⁶. Dette var en modell som i liten grad inneholdt nasjonale tilpasninger. Modellen ble brukt til beregning av bidrag for 2019, 2020 og 2021. I forlengelsen av dette har Bankenes sikringsfond introdusert modeller med større grad av nasjonal tilpasning:

- Dagens modell
Forslag til dagens modell ble sendt på høring av Bankenes sikringsfond i 2021. Dette var en modell som i større grad var tilpasset nasjonale forhold. Dagens modell har vært brukt til beregning av bidrag for 2022, 2023 og 2024. Denne modellen vil også bli benyttet for beregning av bidrag for 2025. For en helhetlig beskrivelse av modellen vises det til modelldokumentasjonen og det tilhørende høringsnotatet tilgjengelig på Bankenes sikringsfonds nettsider.
- Forslag til revidert modell
Dette er forslaget til modell som behandles i dette høringsnotatet. Den reviderte modellen vil benyttes for beregning av bidrag fra og med 2026.

⁵ Prop. 159 L (2016–2017) «Lov om Bankenes sikringsfond og lov om endringer i finansforetaksloven mv. (innskuddsgaranti og krisehåndtering av banker)»

⁶ Finanstilsynet: «Høringsnotat - forskrifter til endringer i finansforetaksloven og til lov om Bankenes sikringsfond (EUs krisehåndterings- og innskuddsgarantidirektiv)»

3. Retningslinjer fra EBA

3.1. Overordnet beskrivelse av EBAs retningslinjer

3.1.1. Prosess for revisjon

EBA har gjennom innskuddsgarantidirektivet fått mandat til å spesifisere metoder for å beregne bidrag til innskuddsgarantiordninger. EBA formaliserte retningslinjer for bidragsberegning første gang 22. september 2015⁷. Innskuddsgarantidirektivet artikkel 13 (3) krever at EBA gjennomfører en revisjon av retningslinjene hvert femte år. Forrige revisjon var 3. juli 2017. EBA publiserte en rapport om implementering av retningslinjene 17. januar 2018. I rapporten kom EBA med anbefalinger til neste revidering av retningslinjene. Samtidig understreket de at funnene var midlertidige gitt den begrensede erfaringen med risikojusterte bidrag og datagrunnlag i en begrenset tidsperiode.

29. juli 2022 publiserte EBA et høringsnotat med et utkast til reviderte retningslinjer. I perioden fra 29. september til 31. oktober 2022 gjennomførte EBA en offentlig høring. EBA mottok 13 høringssvar. Bankenes sikringsfond deltok i høringsrunden og ga innspill til EBAs foreslåtte endringer.

De reviderte retningslinjene ble publisert 21. februar 2023⁸. Retningslinjene er gjeldende fra 3. juli 2024.

3.1.2. Modell for beregning av bidrag

Utgangspunktet for beregning av bidrag er medlemsbankens andel av totale garanterte innskudd (basisbidrag). Modellen er videre basert på et sett med risikoindikatorer og bankenes prestasjon på disse. Risikoindikatorerne i modellen består av obligatoriske kjerneindikatorer og eventuelle valgfrie tilleggsindikatorer. I retningslinjene er det angitt åtte kjerneindikatorer som skal utgjøre minst 75 prosent av risikovektingen. De resterende 25 prosentene av risikovektingen kan i henhold til retningslinjene fordeles på kjerneindikatorerne eller valgfrie tilleggsindikatorer. Denne fleksibiliteten gir hvert enkelt medlemsland muligheten til å tilpasse modellen for bedre å fange opp særskilte risikofaktorer innenfor den nasjonale finansnæringen.

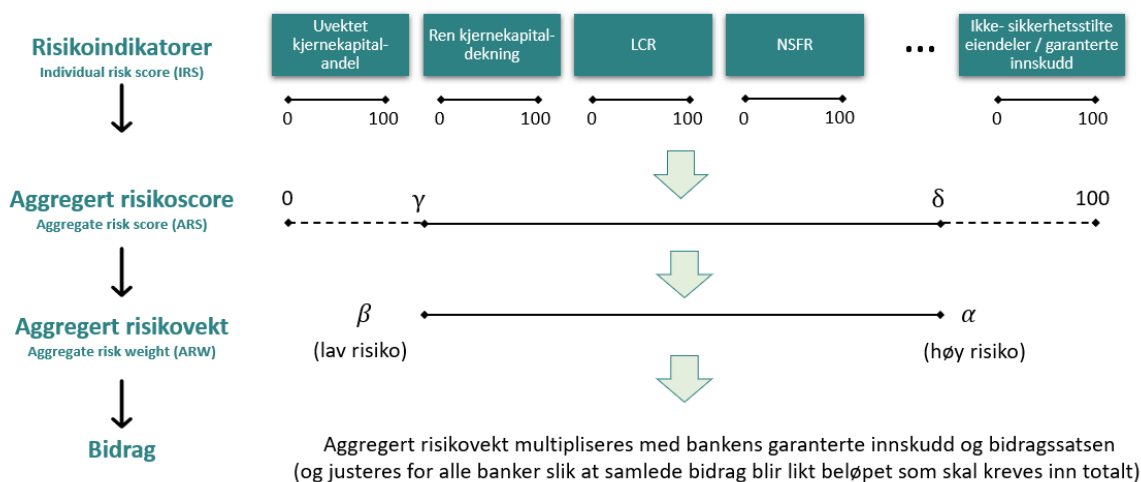
Hver medlemsbank skal for hver risikoindikator tildeles en individuell risikoscore (IRS). I retningslinjene til EBA kan man i modellutformingen velge mellom to metoder ved tildeling av risikoscore for risikoindikatorerne; «bucket» eller «sliding scale». Ved «bucket»-metoden er det for hver risikoindikator definert et gitt antall «buckets» for ulike intervaller, som hver gir en risikoscore. Ved «sliding scale»-metoden gis risikoscore lineært eller eksponentielt ut fra en øvre og en nedre grense for indikatorverdier.

Den individuelle risikoscoren (IRS) for hver av de valgte risikoindikatorerne og den relative vekten av disse fastsetter medlemsbankens aggregerte risikoscore (ARS), som videre danner grunnlag for en

⁷ [EBA/GL/2015/10 "Guidelines on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes"](#)

⁸ [EBA/GL/2023/02 «Final Report On Guidelines \(revised\) on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes under Directive 2014/49/EU»](#)

aggregert risikovekt (ARW). Den aggregerte risikovekten brukes til å justere basisbidraget for å beregne medlemsbankenes risikojusterte bidrag. En aggregert risikovekt for en bank på for eksempel 50 prosent, betyr at banken skal betale halvparten av bidraget til en bank med risikovekt på 100 prosent (gitt lik størrelse på garanterte innskudd i de to bankene). Figur 1 gir en overordnet og generell beskrivelse av modellen for å beregne årlige bidrag.

Figur 1: Overordnet beskrivelse av bidragsmodellen. Der er γ og δ er henholdsvis nedre og øvre grense for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt. β og α er henholdsvis laveste og høyeste aggregerte risikovekt i modellen.

Formelen for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet følger av punkt 14 i EBAs retningslinjer. Årlige bidrag til innskuddsgarantifondet for hver medlemsbank skal beregnes på følgende måte:

$$C_i = CR * ARW_i * CD_i * \mu$$

hvor

C_i = årlig bidrag for bank i

CR = bidragssats

ARW_i = aggregert risikovekt for bank i

CD_i = garanterte innskudd for bank i

μ = justeringskoeffisient

CR er den årlige satsen for bidrag, som etter finansforetaksloven § 19-10 første ledd er fastsatt til 0,8 promille. En banks aggregerte risikovekt (ARW_i) beregnes ut fra bankens aggregerte risikoscore (ARS_i). CD_i er garanterte innskudd som definert i finansforetaksloven § 19-4 første ledd⁹.

⁹ Finansforetaksloven § 19-4 andre ledd omhandler tilfeller hvor Bankenes sikringsfond dekker bankinnskudd på over 2 millioner kroner. Dette gjelder dersom innskuddet er mottatt på konto i løpet av de tolv siste månedene og

Justeringskoeffisienten μ skal ha en verdi som gjør at summen av de risikjusterte bidragene utgjør det totale fastsatte bidragsbeløpet for innkrevingsåret. Verdien på μ er felles for alle bankene, men vil kunne variere fra år til år. Justeringen er nødvendig ettersom vektet sum av medlemsbankenes risikovekter som regel vil avvike fra 100 prosent.

3.1.3. Etterlevelse av retningslinjene

EBA har kartlagt hvordan europeiske land følger retningslinjene for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondene¹⁰. I all hovedsak følger de europeiske innskuddsgarantiordningene retningslinjene til EBA, inkludert Norge. Enkelte land har innført EBAs retningslinjer uten vesentlige nasjonale tilpasninger, mens andre har endret modellen innenfor sitt nasjonale handlingsrom for å reflektere sitt lokale bankmarked.

følger av en særlig livshendelse. Eksempler på slike særlige livshendelser er forsikringsutbetalinger eller salg av bolig. Garanterte innskudd definert i finansforetaksloven § 19-4 andre ledd er ikke inkludert i CD_i .

¹⁰ [EBA/GL/2023/02 «Final Report On Guidelines \(revised\) on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes under Directive 2014/49/EU»](#)

3.2. Vesentlige endringer i EBAs retningslinjer

3.2.1. Endring av minimumsvekter for risikoindikatorer

EBA har endret minimumsvektene for kjerneindikatorerne med bakgrunn i analyser av data¹¹ fra intervensjoner gjennomført av innskuddsgarantiordninger i EU. Tabellen viser endringene i minimumsvekter. De største endringene gjelder kjerneindikatorerne LCR (reduisert minimumsvekt) og totalkapitalrentabilitet (økt minimumsvekt).

Kjerneindikator	Tidligere minimumsvekter (prosent)	Nye minimumsvekter (prosent)	Endring (prosentpoeng)
Uvektet egenkapitalandel	9	10	+1
Ren kjernekapitaldekning	9	10	+1
LCR	9	5	-4
NSFR	9	10	+1
Misligholdte og tapsutsatte engasjement	13	12,5	-0,5
Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag	6,5	5	-1,5
Totalkapitalrentabilitet	6,5	10	+3,5
Garanterte innskudd / ikke-sikkerhetsstilte eiendeler*	13	12,5	-0,5
Sum	75	75	0

*Indikatoren er i retningslinjene snudd fra ikke-sikkerhetsstilte eiendeler/garanterte innskudd

Tabell 1: Minimumsvekter for kjerneindikatorer i henhold til EBAs retningslinjer.

For mer informasjon om hvordan Bankenes sikringsfond vurderer vektingen i forslaget til revidert modell, se kapittel 5.5.

¹¹ [European Banking Authority. \(2022\). Consultation paper on draft revised guidelines on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes](#)

3.2.2. Endring av formel for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt

Formelen for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt er endret i EBAs reviderte retningslinjer. Formålet med endringen er å ha en formel med en konstant økning i aggregert risikovekt pr. økning i aggregert risikoscore. Dersom to banker med aggregert risikoscore på henholdsvis 30 og 60 får en økning på 20, vil begge bankene ha den samme prosentvise økningen i aggregert risikovekt med den nye formelen. EBA argumenterer for at den relative økningen i aggregert risikovekt bør være konstant uavhengig av hvilken aggregert risikoscore banken hadde i utgangspunktet.

EBA kommer i sine reviderte retningslinjer med ny formel, der man kan velge mellom to alternativer dersom man benytter seg av «sliding scale»-metoden for aggregert risikovekt. Dersom man har en fordeling av bankenes aggregerte risikoscorer langs hele spennet mellom 0 og 100 kan man bruke følgende formel:

$$ARW_i = \beta * \left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^{\left(\frac{ARS_i}{100}\right)}$$

Ved bruk av denne formelen vil den aggregerte risikovekten som tilhører en aggregert risikoscore vokse eksponentielt, med en øvre grense α for aggregert risikovekt på 100 og en nedre grense β for aggregert risikovekt på 0.

Dersom kun deler av spennet mellom 0 og 100 blir brukt kan man sette en grense γ for aggregert risikoscore som er større enn 0 og en grense δ for aggregert risikoscore som er lavere enn 100. I dette tilfellet vil en aggregert risikoscore mindre enn eller lik γ få en aggregert risikovekt på β og en aggregert risikoscore høyere eller lik δ få en aggregert risikovekt på α . I dette tilfellet kan man benytte seg av følgende formel:

$$ARW_i = \begin{cases} \beta & \text{hvis } ARS_i < \gamma \\ \alpha & \text{hvis } ARS_i > \delta \\ \beta * \left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^{\left(\frac{ARS_i - \gamma}{\delta - \gamma}\right)} & \text{hvis } \gamma \leq ARS_i \leq \delta \end{cases}$$

Aggregert risikoscore fastsettes individuelt for hver bank, og har en verdi mellom 0 og 100, der 100 utgjør høyest risiko.

For mer informasjon om valg av konverteringsformel i den foreslåtte modellen, se kapittel 5.7.1.

3.2.3. Endring av grenseverdier for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt

Skalaen for aggregert risikoscore som bankene blir tilegnet ligger mellom 0 og 100. De fleste medlemsbankene vil ha en lav risikoscore på enkelte risikoidikatorer og en høy score på andre. Dermed vil det være få banker som har en aggregert risikoscore som ligger lavere enn 10 eller høyere enn 75. For å kunne utnytte hele skalaen for aggregert risikovekt åpner EBAs retningslinjer for å fastsette grenser slik at banker med en aggregert risikoscore lavere enn γ bli tildelt laveste aggregerte risikovekt og banker med en aggregert risikoscore høyere enn δ bli tildelt den høyeste aggregerte risikovekten. I dagens modell er disse grensene henholdsvis 25 og 75. I henhold til reviderte retningslinjer skal grensene settes på en slik måte at ingen banks aggregerte risikoscore ligger lavere eller høyere enn grensene på tidspunktet for utarbeidelse av modellen. Dette for å oppnå en differensiering mellom alle bankers aggregerte risikovekt¹².

For mer informasjon om vurderingene av grenseverdier for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt, se kapittel 5.7.2.

3.2.4. Klientmidler og rapportering av garanterte innskudd

Klientkonto opprettes for foretak som driver virksomhet hvor det er bestemt i lov eller forskrift at foretaket skal skille mellom foretakets og klientens midler. Uavhengig om det er opprettet en felles klientkonto eller særskilt klientkonto, er det i begge tilfellene klienten eller klientene som er dekket iht. innskuddsgarantiordningen, og ikke foretaket som har opprettet klientkontoen.

I henhold til retningslinjene til EBA skal innskuddsgarantiordningen ved beregning av bidrag anta at alle midler på klientkonto er garanterte innskudd, hvis en medlemsbank ikke kan fastsette det nøyaktige beløpet av garanterte innskudd på klientkonto eller det maksimalt mulige beløpet av garanterte innskudd. Sistnevnte beløp kan beregnes hvis en har informasjon om antall personer eller selskap med garanterte innskudd på en felles klientkonto.

Denne presiseringen har ikke tidligere vært gjeldende ved rapportering av garanterte innskudd i Norge. For å etterleve de nye retningslinjene ble rapporteringen av garanterte innskudd til ORBOF endret fra og med første kvartal 2024. For mer informasjon, se veiledning til ORBOF-rapporteringen tilleggsartikkel. 65 (a) og tilleggsartikkel. 67.

¹² [EBA/GL/2023/02 «Final Report On Guidelines \(revised\) on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes under Directive 2014/49/EU»](#)

4. Erfaringer med dagens modell

4.1. Totale bidrag og gjensidig avhengighet i modellen

Det skal kreves inn bidrag på 0,8 promille av totale garanterte innskudd hvert år i henhold til finansforetaksloven § 19-10 første ledd. Når det er et gitt samlet beløp som skal kreves inn medfører det at bankenes bidrag blir gjensidig avhengige. Økt bidrag til én bank reduserer, alt annet like, de øvrige bankenes bidrag.

Den gjensidige avhengigheten fører til at det er utviklingen i en banks risikoindikatorer relativt til de andre bankene som påvirker utviklingen i bankens bidrag. En banks bidrag kan derfor variere fra år til år selv om utviklingen i bankens risikoindikatorer er stabil absolutt sett.

Regelen om at samlede årlige bidrag skal være 0,8 promille av samlede garanterte innskudd gir viktig forutsigbarhet for de samlede årlige innbetalingene til innskuddsgarantifondet. Innenfor denne rammen har Bankenes sikringsfond vurdert tiltak som kan redusere graden av gjensidig avhengighet, blant annet for å gi økt forutsigbarhet og bedre bankenes mulighet til budsjettering og planlegging. Redusert gjensidig avhengighet reduserer også behovet for vesentlige endringer i de øvrige bankenes bidrag dersom én bank må foreta korreksjoner i det rapporterte datagrunnlaget. Selv om Bankenes sikringsfond tilstreber et så korrekt tallgrunnlag som mulig ved beregning av bidrag, er det tilfeller med korreksjoner som følge av feilrapportering fra banker.

Særlig utformingen av de individuelle risikoscorene er relevant i denne sammenhengen. Utstrakt bruk av scoringsregler med persentiler øker betydningen av den relative utviklingen i bankenes risikoindikatorer. EBAs retningslinjer åpner for bruk av andre scoringsregler som kan redusere denne effekten.

4.2. Transparens

Med transparens menes det her utenforståendes mulighet til å forstå hvordan bidragene beregnes og hvilke faktorer som er vesentlige for resultatet. Graden av transparens kan ha betydning for tilliten til beregningene. Høy grad av transparens kan gi relevant styringsinformasjon for bankene, og gjør det også enklere for andre å etterprøve beregningene og stille spørsmål som på sikt kan bidra til å forbedre modellen.

Bankenes sikringsfond har mål om at bidragsprosessen skal være transparent så langt det er mulig, og har iverksatt tiltak for å bidra til dette. Modelldokumentasjonen for den til enhver tid gjeldende bidragsmodellen ligger tilgjengelig på våre nettsider. Det er publisert maler for bidragsberegningen i Sikringsportalen. Sikringsportalen er en nettportal for rapportering og kommunikasjon mellom Bankenes sikringsfond og medlemsforetakene¹³. Malene inneholder oppdaterte grenseverdier på risikoindikatorer og verdi på justeringskoeffisienten, og de oppdateres årlig både i forbindelse med forhåndsvarsel og

¹³ [Sikringsportalen - Bankenes sikringsfond nettsted](#)

endelig bidrag. En bank kan med denne informasjonen ikke gjenskape hele bidragsberegningen, men kan med bakgrunn i sine egne tall beregne sitt eget bidrag.

Videre arrangerer Bankenes sikringsfond årlig et webinar om bidragsfordelingen for innskuddsgarantifondet. Bankenes sikringsfond har også stilt opp på møter med enkeltbanker for å gjennomgå datagrunnlaget og de endelige bidragene.

All data som inngår i beregningen i dagens modell er ikke offentlig tilgjengelig. Som et ledd i kvalitetssikringen av den årlige bidragsberegningen har bidragsprosessen de siste årene gjennomgått en ekstern revisjon, fra bekreftelse av data til endelig bidrag. Bankene har mottatt individuelle erklæringer på egne bidrag som bekrefter at bidragene er i tråd med bekreftet data og gjeldende regelverk.

At bidragsberegningen til dels bygger på data som ikke er offentlige gjør at hensynet til transparens møter begrensninger i dagens modell. De fleste risikoindikatorer scores med persentiler, noe som gjør det vanskelig for banker å vite hvorfor man scorer slik man gjør. Videre er datagrunnlaget omfattende, og det er mange datapunkter som må gjennomgå av bankene i bidragsprosessen.

4.3. Innspill fra høringen av dagens modell

4.3.1. Bruk av kapitaldekningsgrad som tilleggsindikator

I retningslinjene til EBA er det presisert at risikoindikatoren knyttet til ren kjernekapital enten kan være ren kjernekapitaldekning eller kapitaldekningsgrad. Ved bruk av ren kjernekapitaldekning måles absolutt størrelse av kapitaldekningen, mens kapitaldekningsgrad er et mål for andelen av den faktiske kapitalen i en medlemsbank over de totale kapitalkravene. I dagens modell er det ren kjernekapitaldekning som har blitt brukt som risikoindikator.

Bankenes sikringsfond vurderte å bytte ut ren kjernekapitaldekning med overdekning til det regulatoriske kravet i utarbeidelsen av dagens modell. Det ble på det tidspunktet konkludert med å beholde ren kjernekapitaldekning ettersom alle banker som skulle få pilar 2-krav ikke hadde fått det ennå. I høringsnotatet til dagens modell ble det informert om at det ville gjøres en ny vurdering av denne risikoindikatoren ved neste revisjon av modellen. I høringssvarene ble det argumentert mot bruk av ren kjernekapitaldekning, siden denne risikoindikatoren ikke hensyntar forskjeller i regulatoriske krav bankene imellom.

4.3.2. Bruk av indikator for systemviktighet

Dersom en bank blir kriserammet, kan Finansdepartementet enten beslutte å avvikle virksomheten under offentlig administrasjon eller krisehåndtere banken. Ved en krisehåndtering opprettholdes samfunnsviktige deler av virksomheten. Systemviktige banker forventes å bli krisehåndtert.

Skulle Finansdepartementet vedta å krisehåndtere banken, er det er ikke behov for å utbetale garanterte innskudd fordi innskuddsvirksomheten enten videreføres i banken eller overdras til en annen bank. Finansforetaksloven krever likevel at innskuddsgarantiordningen kan måtte bidra med et beløp til krisehåndteringen. Beløpet skal imidlertid ikke overstige det tapet ordningen ville blitt påført dersom

banken i stedet hadde blitt avvirket. Beløpet skal heller ikke overstige 50 prosent av minstekravet til innskuddsgarantifondet. Finansdepartementet kan gjøre unntak fra det sistnevnte i særlige tilfeller der det er behov for et større beløp.

Innskuddsgarantiordningens mulige tap ved krisehåndtering og avviking er dermed tilnærmet likt, men likviditetsbehovet er vesentlig lavere ved krisehåndtering. Banker som forventes å bli krisehåndtert representerer derfor et lavere garantiansvar for innskuddsgarantiordningen enn banker som forventes å bli avvirket. Problemer i en systemviktig bank kan imidlertid smitte til andre banker og på den måten bidra til økt garantiansvar for innskuddsgarantiordningen.

I Sverige har innskuddsgarantiordningen (Riksgälden) innført en risikoindikator for innskuddsgarantiordningen som skiller mellom hvilke banker som er spesifisert som systemviktige finansforetak eller ikke, slik at systemviktige finansforetak betaler en lavere andel av bidragene til innskuddsgarantifondet.

Norske banker, og enkelte andre finansforetak, betaler også årlige bidrag til krisetiltaksfondet. Midlene i krisetiltaksfondet kan benyttes til tiltak i forbindelse med krisehåndtering av en bank. Ved beregning av bidrag til krisetiltaksfondet inngår bankens systemviktighet som en risikoindikator som isolert sett øker bankens bidrag.

I analysene som ble gjennomført i forbindelse med dagens modell ble det vurdert at andre risikoindikatorer ga en bedre forklaring på variasjonen i garantiansvaret for innskuddsgarantiordningen. Det ble samtidig informert om at det skulle gjøres en ny vurdering av dette ved neste revisjon av modellen.

4.4. Tidspunkt for datagrunnlag

Dataene som inngår i dagens modell er hentet fra årsslutt to år før bidragsåret. Bakgrunnen for dette er at nyere, kvalitetssikrede, data ikke har vært tilgjengelig på tidspunktet bidragene faktureres. Erfaringene med modellen er at bruk av data fra årsslutt to år før bidragsåret har enkelte utfordringer.

I forarbeidene til «Lov om Bankenes sikringsfond og lov om endringer i finansforetaksloven mv.» heter det at «*Bidragene skal uansett stå i et rimelig forhold til risikoen i den enkelte bank, og det skal tas hensyn til ulike forretningsmodellens risikoprofil.*»¹⁴. Risikoen i den enkelte bank, må her forstås som risikoen i det aktuelle bidragsåret. Bruk av eldre data i bidragsberegningen medfører at bankenes aktuelle finansielle situasjon ikke nødvendigvis reflekteres fullt ut i bidragene. Eksempelvis kan en bank med tidligere utfordringer på soliditet få et økt bidrag selv om en emisjon er kommet på plass, og den reelle risikoen i bidragsåret er redusert. Tilsvarende problemstilling gjelder ved salg av innskuddsporteføljer mellom banker, der banken som selger sin innskuddsportefølge vil kunne måtte betale bidrag beregnet på en eksponering den ikke lenger har.

Perioden mellom tidspunktet for dataene og bidragsåret gir også administrative utfordringer ved fusjoner og filialisering av tidligere norske banker. At bidragene bedre er i samsvar med bankens aktuelle

¹⁴ Prop. 159 L (2016–2017) «Lov om Bankenes sikringsfond og lov om endringer i finansforetaksloven mv. (innskuddsgaranti og krisehåndtering av banker)»

finansielle situasjon styrker også insentivene som ligger i de risikjusterte bidragene, i tråd med EBAs retningslinjer for bidragsberegninger.

5. Forslag til ny modell

5.1. Fremgangsmåte og vurderingskriterier

Bankenes sikringsfond har ikke begrenset revisjonen av modellen til de aktuelle endringene i EBAs retningslinjer, men foretatt en full gjennomgang av modellen. Bakgrunnen er at endringer ett sted i modellen kan kreve endringer andre steder for at modellen samlet sett fortsatt skal skille mellom bankene på en god måte. Det har også vært ønskelig å ta hensyn til erfaringene med dagens modell.

Endringene er evaluert hver for seg og samlet, både kvantitativt og kvalitativt. Norske banker er ulike, blant annet i størrelse, finansiering, forretningsmodell og kredittrisiko. Selv om for eksempel hver enkelt risikoinndikator ikke nødvendigvis differensierer perfekt mellom bankene, er målet at modellen samlet sett oppfyller kriteriene som er satt. I utarbeidelsen av forslaget har fire kriterier stått sentralt:

- Etterlevelse av EBAs retningslinjer
- Treffsikkerhet
- Forutsigbarhet
- Transparens

Etterlevelse av EBAs reviderte retningslinjer er i hvor stor grad den foreslåtte modellen samsvarer med EBAs rammeverk. Bankenes sikringsfond har lagt vekt på at EBAs retningslinjer skal etterleves.

Finansforetaksloven § 19-10 tredje ledd slår fast at bidragene skal fastsettes i samsvar med det enkelte medlems andel av garantiansvaret. Dette har Bankenes sikringsfond definert som modellens treffsikkerhet.

I lovproposisjonen heter det om beregningen av garantiansvaret: *«Blant annet må metoden bygge på betryggende beregninger av sannsynligheten for at innskudd kan bli utilgjengelige i den enkelte bank, hvilket likviditetsbehov utilgjengelige innskudd i banken vil utløse, og hvilke tap ordningen kan måtte dekke ved en krisehåndtering eller avvikling. Det vil også måtte ses hen til hvilke system- og nettverksvirkninger problemer i den enkelte bank kan medføre.»*

For detaljerte analyser av innskuddsgarantiordningens forventede tap og likviditetsbehov, har Bankenes sikringsfond utviklet en simuleringsmodell¹⁵ i samarbeid med Norsk Regnesentral. Modellen bygger på informasjonen som ligger i markedsprisingen av bankenes aksjer og obligasjoner, samt bankenes kapitalstruktur. Simuleringsmodellen fanger både opp situasjoner der en enkelt bank blir kriserammet, men også systemkritiske hendelser der flere banker blir kriserammet samtidig. Parameterne som benyttes i simuleringene er i så stor grad som mulig basert på observerbare størrelser, men det er likevel behov for forutsetninger og antagelser.

¹⁵ [Norsk Regnesentral AS. \(2023\). Technical report on guarantee responsibility. Bankenes sikringsfond.](#)

Innenfor rammen av EBAs retningslinjer, har det vært et mål ved utarbeidelsen av forslag til ny modell, å minimere forskjellen mellom den enkelte banks andel av samlede bidrag og den samme bankens andel av innskuddsgarantiordningens forventede tap og likviditetskostnad. Det er benyttet ulike forutsetninger i disse analysene. Fullstendig modelldokumentasjon for simuleringsmodellen er tilgjengelig på Bankenes sikringsfonds nettside. Det vises også til den årlige rapporten «Garantiansvaret til innskuddsgarantiordningen» som er tilgjengelig på Bankenes sikringsfonds nettside¹⁶.

Forutsigbarhet i denne sammenhengen er hvor mye en banks bidrag varierer fra år til år. For banker med tilnærmet lik risikoprofil i to år bør det relative bidraget også være mest mulig likt i de to årene. Samtidig bør modellen fange opp positiv eller negativ utvikling i bankenes risikoprofil og justere bidraget deretter. Modellens gjensidige avhengighet, som omtalt i avsnitt 4.1, legger begrensninger på hvor høy grad av forutsigbarhet som er mulig å oppnå.

Betydningen av transparens er omtalt i avsnitt 4.2. Bankenes sikringsfond ønsker at modellen skal være så transparent som mulig innenfor retningslinjene gitt av EBA. Dette omfatter både modellens kompleksitet og dataene som inngår i beregningene.

5.2. Oversikt over endringer

Det foreslås følgende endringer i den reviderte modellen:

- *Endring av scoringsregel for risikoindikatorer med regulatoriske krav*
I dagens modell er det lineære scoringsregler på alle risikoindikatorer. I den reviderte modellen er det foreslått å endre fra lineære til eksponentielle scoringsregler på risikoindikatorer som det er knyttet finansregulatoriske krav til: Uvektet kjernekapitalandel, overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2, LCR og NSFR. For mer informasjon, se kapittel 5.3.2.
- *Endring av kjerneindikatoren ren kjernekapitaldekning*
Kjerneindikatoren ren kjernekapitaldekning er foreslått endret til overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2-krav. For mer informasjon, se kapittel 5.4.2.
- *Ny tilleggsindikator*
Det er foreslått å inkludere en ny tilleggsindikator for resultatførte tap over brutto utlån til kunder. Indikatoren erstatter tilleggsindikatoren usikrede utlån fra dagens modell. For mer informasjon, se kapittel 5.4.6.
- *Endring av kjerneindikatoren ikke-sikkerhetsstilte eiendeler delt på garanterte innskudd*
Kjerneindikatoren ikke-sikkerhetsstilte eiendeler delt på garanterte innskudd er foreslått endret til garanterte innskudd delt på ikke-sikkerhetsstilte eiendeler i EBAs reviderte retningslinjer. Kjerneindikatoren er foreslått til garanterte innskudd delt på forvaltningskapital i revidert modell. For mer informasjon, se kapittel 5.4.9.

¹⁶ [Bankenes sikringsfond. \(2024\). Garantiansvaret til innskuddsgarantien 2024](#)

- *Endring av tilleggsindikator*
Det er foreslått å videreføre tilleggsindikatoren tapsabsorberende kapital fra dagens modell, der kapitalklassen for senior etterstilt gjeld legges til. For mer informasjon, se kapittel 5.4.10.
- *Ny tilleggsindikator*
Det er foreslått å inkludere en ny tilleggsindikator for systemkritiske banker. For mer informasjon, se kapittel 5.4.11.
- *Fordeling av vektor mellom EBAs kjerneindikatorer*
Det er foreslått å vekte EBAs kjerneindikatorer med minimumsvektene gitt av EBA, og fordele de frie 25 prosentene på tilleggsindikatorer. For mer informasjon, se kapittel 5.5.
- *Endring av funksjonsform for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt*
Det er foreslått å endre funksjonen for overgang fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt i tråd med reviderte retningslinjer fra EBA. For mer informasjon, se kapittel 5.7.1.
- *Endrede grenser for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt*
Nedre grense for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt er foreslått endret fra 25 til 7,5. For mer informasjon, se kapittel 5.7.2.
- *Utvidet skala for aggregert risikovekt*
Skalaen for aggregert risikovekt er foreslått utvidet fra 25 til 300 prosent til 25 til 500 prosent. For mer informasjon, se kapittel 5.7.3.

5.3. Scoringsregler

5.3.1. Lineær beregningsmetode av risikoscore

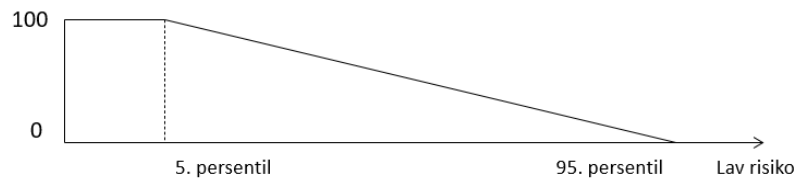
Bankenes sikringsfond bruker «sliding scale»-metoden (beskrevet i kapittel 3.1.2) for beregning av individuell risikoscore (IRS). For hver risikoindikator blir medlemsbankene rangert langs en skala basert på hver enkelt banks indikatorverdi. Ved bruk av hovedregelen innebærer lavere verdi på en risikoindikator høyere risiko.

Grensene for skalaen er satt på henholdsvis 5.- og 95. persentil. Bankene som har en indikatorverdi blant de laveste 5 prosentene av bankene blir tildelt maksimal individuell risikoscore på 100, og banker som har en indikatorverdi blant de høyeste 5 prosentene blir tildelt en individuell risikoscore på 0. På denne måten unngås at enkeltbanker med ekstremverdier får for stor påvirkning på poenggivningen. For bankene som ligger mellom 5. og 95. persentil blir individuell risikoscore interpolert lineært mellom disse to punktene.

Oppsummert er følgende formel benyttet for beregning av individuell risikoscore for de risikoindikatorer der lavere verdi på risikoindikatoren indikerer høyere risiko:

$$IRS_{ij} = \begin{cases} 0 & \text{hvis } A_{ij} > a_j \\ 100 & \text{hvis } A_{ij} < b_j \\ \frac{a_j - A_{ij}}{a_j - b_j} * 100 & \text{hvis } b_j \leq A_{ij} \leq a_j \end{cases}$$

hvor A_{ij} er indikatorverdien til bank i for risikoindikator j , a_j er øverste grense og b_j er nederste grense.

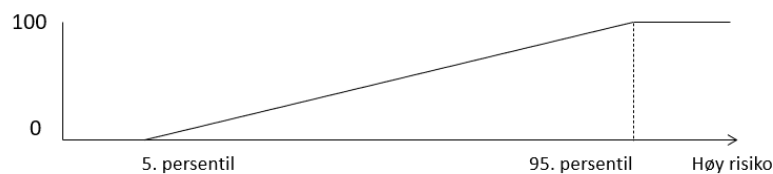

Figur 2: Hovedregel for poenggivning av risikoindikatorer.

Dersom høyere verdi på risikoindikatoren indikerer høyere risiko, benyttes følgende formel:

$$IRS_{ij} = \begin{cases} 100 & \text{hvis } A_{ij} > a_j \\ 0 & \text{hvis } A_{ij} < b_j \\ \frac{A_{ij} - b_j}{a_j - b_j} * 100 & \text{hvis } b_j \leq A_{ij} \leq a_j \end{cases}$$

hvor A_{ij} er indikatorverdien til bank i for risikoindikator j , a_j er øverste grense og b_j er nederste grense.

Figur 3: Invertert hovedregel for poenggivning av risikoindikatorer.

Med den inverterte hovedregelen innebærer høyere verdi på en risikoindikator høyere risiko. Bankene som har en indikatorverdi blant de laveste 5 prosent av bankene bli tildelt individuell risikoscore på 0, og banker som har en indikatorverdi blant de høyeste 5 prosentene bli tildelt en individuell risikoscore på

100. For bankene som ligger mellom 5.- og 95. persentil blir individuell risikoscore tildelt lineært mellom disse to punktene.

Hovedregel og invertert hovedregel fordeler bankene mellom laveste og høyeste 5 prosent av observasjonene. Unntak fra hovedregel blir brukt for risikoindikatorer der det er ønskelig å ivareta særskilte grenseverdier. Det er flere risikoindikatorer i modellen som av ulike hensyn ikke følger scoringsregler som angitt over. For noen risikoindikatorer er det heller innført faste grenser. Fordelen ved å benytte faste grenser fremfor persentiler for scoring i den risikjusterte modellen er at faste grenser gir en klar og forutsigbar referanseramme for alle banker, uavhengig av hvordan andre banker presterer. Dette sikrer at en bank kan oppnå lav risiko uten å være avhengig av den relative utviklingen i andre bankers resultater. Det kan også bidra til en mer effektiv differensiering av bankene. Alternativt kan grensene settes til faktiske terskler og regulatoriske krav i finansnæringen og på denne måten reflektere risikoen på en mer reell måte.

Hvilke scoringsregler som er benyttet pr. risikoindikator er nevnt under hvert delkapittel. Se kapitlene 5.4.1 til 5.4.11 for mer informasjon om scoringsreglene som er benyttet pr. risikoindikator.

5.3.2. Eksponentiell beregning av individuell risikoscore

Mens den lineære scoringsregelen tilsier at risikoen øker eller reduseres jevnt med utviklingen i indikatorverdien, vil en eksponentiell scoringsregel tilsa at risikoen vokser raskere ved en stadig forverring i indikatorverdien. En eksponentiell scoringsregel passer særlig når risikoen eskalerer raskt ved forverring av viktige faktorer, for eksempel ved likviditetsmangel eller underkapitalisering. Små endringer i kapitaldekningen kan være forbundet med betydelig større risiko dersom banken allerede er svakt kapitalisert.

Enkelte av risikoindikatorerne i modellen er det også knyttet finansregulatoriske krav til som bankene må etterleve. Alt annet likt vil en bank som ligger nær regulatoriske krav medføre et større garantiansvar for innskuddsgarantien sammenlignet med en bank som ligger over kravene med god margin. Bankenes sikringsfond har vurdert at det er hensiktsmessig å benytte eksponentiell beregning av individuell risikoscore for risikoindikatorer det er knyttet regulatoriske krav til. Den eksponentielle scoringsregelen gir banker nær regulatorisk krav relativt større økninger i risikoscore sammenlignet med banker som ligger godt over det regulatorisk kravet.

Banker som har en indikatorverdi på nivå med fastsatte grenseverdier får automatisk høyeste risikoscore på 100. Så snart en bank har en indikatorverdi over disse grenseverdiene synker risikoscoren raskt. Tilsvarende øker risikoscoren raskt for banker som får forverring av indikatorverdien dersom banken allerede ligger tett på grenseverdiene. For banker som har høy overdekning vil en endring i indikatorverdien ikke gi tilsvarende store endringer i risikoscore.

Den eksponentielle scoringsregelen er gitt ved:

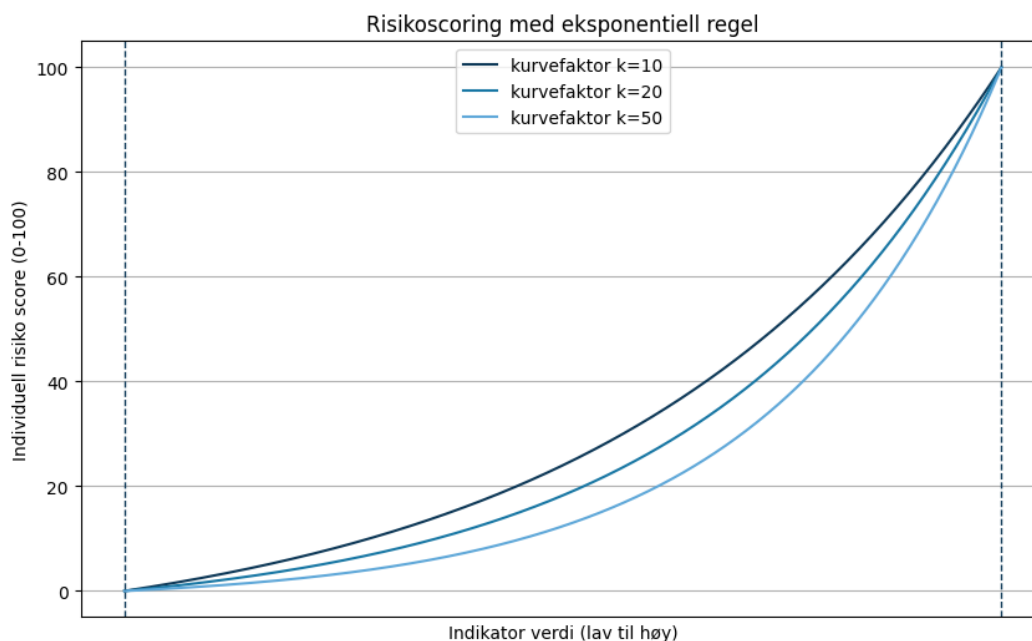
$$IRS_{ij} = 100 * \frac{k^{score} - 1}{k - 1}$$

Der k er en kurvefaktor som bestemmer hvor eksponentiell formelen er. Kurvefaktoren kan anta alle verdier større enn 1. Et høyere tall resulterer i en mer konveks kurve. Score er gitt av samme formel som

den lineære hovedregelen fra 5.3.1.

$$score = \begin{cases} 0 & \text{hvis } A_{ij} > a_j \\ 100 & \text{hvis } A_{ij} < b_j \\ \frac{a_j - A_{ij}}{a_j - b_j} & \text{hvis } b_j \leq A_{ij} \leq a_j \end{cases}$$

hvor A_{ij} er indikatorverdien til bank i for risikoindikator j , a_j er øvre grense og b_j er nedre grense.

Figur 4: Krumming ved ulike kurvefaktorer.

Valg av kurvefaktor for en gitt risikoindikator henger sammen med hvordan risikoen eskalerer når risikoindikatoren forverres. En høyere kurvefaktor gir en brattere eksponentiell kurve, noe som betyr at små endringer i risikoindikatoren kan føre til betydelige økninger i score og dermed indikert risiko. Dette er spesielt relevant for risikoindikatorer der risikoen øker drastisk når visse terskelverdier nærmer seg, slik som ved underkapitalisering.

For å fastsette verdier på kurvefaktorene er det gjennomført analyser av historiske data og testet ulike kurvefaktorer for å se hvordan de påvirker den individuelle risikoscoren over risikoindikatorens utfallsrom. Målet har vært å i størst mulig grad gjenskape hvordan risiko materialiserer seg i praksis.

Selv om det i teorien eksisterer en fordeling som nøyaktig reflekterer bankenes risiko, er det i praksis ikke mulig å kjenne til denne fordelingen med full presisjon. Det er derfor benyttet tilnærminger basert på faglitteratur. For hver risikoindikator antar vi en forventet teoretisk fordeling som gjenspeiler den faktiske risikofordelingen blant bankene. Innen økonomi og finans er log-normal fordeling ofte brukt som en teoretisk modell for å beskrive fordelingen av enkelte typer finansielle risikoindikatorer. En log-normal fordeling er asymmetrisk, med en lang hale mot høyre, noe som betyr at de fleste bankene har

relativt lav risiko, mens et fåtall kan ha høy risiko. Ved utarbeidelsen er det ikke forsøkt å følge log-normalfordelingen perfekt, men den har fungert som en retningslinje.

Forslaget om å innføre kurvefaktorer etterlever EBAs retningslinjer som understreker at risikoindikatorene må reflektere forskjeller i risikonivå mellom banker på en fornuftig måte. Dette innebærer at fordelingen av risikoklasser må ha tilstrekkelig variasjon for å skille banker med lav, middels og høy risiko. Målet er å unngå at banker med ulike risikonivåer tillegges samme individuelle risikoscore.

5.4. Risikoindikatorer

EBA's retningslinjer åpner opp for nasjonale tilpasninger av risikoindikatorer og vekter. En rekke tilleggsindikatorer har blitt vurdert ved revisjon av bidragsmodellen. I det endelige valget er særlig risikoindikatoren evne til å gjenspeile risiko og differensiere bankene vektlagt, men andre kriterier som bankenes rapporteringsbyrde og om dataene er offentlig tilgjengelig er også tatt med i vurderingen.

Et av kriteriene for valg av tilleggsindikatorer har vært at de gis en vekt i den beregningsmodellen som gir best samsvar mellom bankens andel av bidragene og bankenes andel av innskuddsgarantiordningens forventede tap og likviditetsbehov. Analysene er gjort på bidragsberegninger tilbake i tid, men også for kommende bidragsberegning i 2025, da data er tilgjengelig for dette. De kvantitative analysene er supplert med kvalitative vurderinger, blant annet av hvordan sammensettingen av dagens medlemsbanker skiller seg fra tidligere perioder.

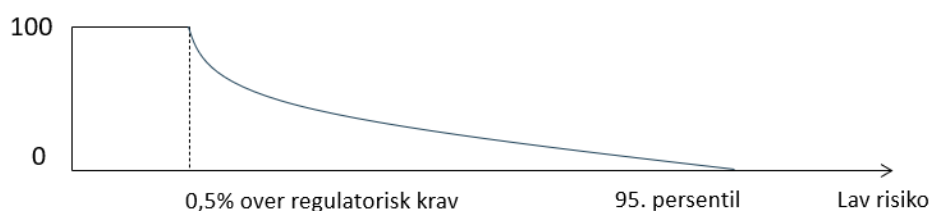
Med bakgrunn i dette foreslås det å inkludere tre tilleggsindikatorer i modellen. De foreslåtte tilleggsindikatorerne er gjennomgående vektet høyt når data for årene 2023 til 2025 har blitt analysert.

I de kommende kapitlene gjennomgås alle risikoindikatorerne som er inkludert i modellen, både EBA's kjerneindikatorer og foreslåtte tilleggsindikatorer.

5.4.1. Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel er et mål på en banks finansielle soliditet og er forholdet mellom bankens kjernekapital og bankens samlede eiendeler, uten å justere for eiendelenes risiko. Sikkerheter skal som hovedregel ikke redusere eiendelene, og motregning av utlån og innskudd er ikke tillatt. Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel er 3 prosent, og kravet er felles for alle banker. Risikoindikatoren måler bankens absolutte nivå på uvektet kjernekapitalandel.

For uvektet kjernekapitalandel er en eksponentiell scoringsregel vist i figur 5 foreslått. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer lavere risiko. Små reduksjoner i uvektet kjernekapitalandel kan føre til en betydelig økning i bankens risiko for finansielt stress dersom banken er nær regulatoriske krav. På grunn av den relativt smale spredningen i bankenes indikatorverdier kan selv små endringer resultere i store utslag for den enkelt bank sin individuelle risikoscore. En kurvefaktor på 10 er vurdert som tilstrekkelig for å gjenspeile den reelle risikoen og samtidig unngå en uforholdsmessig konsentrasjon i scoringen. En overdekning på mindre enn 0,5 prosentpoeng over regulatorisk krav gir maks risikoscore på 100.

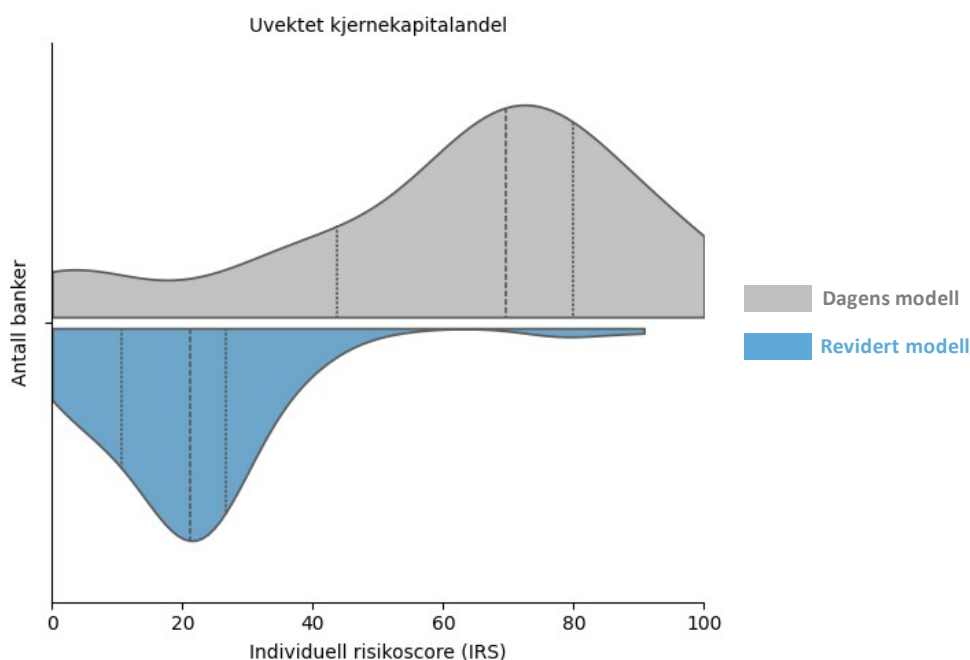

Figur 5: Illustrasjon av eksponentiell scoringsregel for uvektet kjernekapitalandel.

Endringen i scoringsregelen og grensene på risikoindikatoren medfører at bankenes fordeling på risikoindikatoren endrer seg. I dagens modell lå majoriteten av bankene i den øvre delen av fordelingen, noe som resulterte i at mange banker fikk høy individuell risikoscore, til tross for en betydelig

overdekning til regulatoriske krav. Ved endring til fast nedre grense knyttet opp mot regulatoriske krav endres fordelingen slik at flertallet av bankene får lavere individuell risikoscore, mens bankene som ligger tett på det regulatoriske kravet får høy score.

Figuren under viser endringen i fordelingen av bankenes individuelle risikoscore. Øvre halvdel av figuren (grå), viser fordelingen av bankenes individuelle risikoscore for risikoindikatoren som brukes i dagens modell. Tilsvarende viser nedre halvdel av figuren (blå) fordelingen av bankenes individuelle risikoscore for risikoindikatoren som foreslås brukt i den reviderte modellen. For å få frem hovedtrekkene i fordelingene er disse glattet ved at det er benyttet et kernel density estimate (KDE) plot.

Figur 6: Fordeling av bankenes individuelle risikoscore på risikoindikatoren uvektet kjernekapitalandel fra dagens modell til revidert modell i 2024-beregningen. Linjene viser hhv 25. persentil, median og 75. persentil av fordelingen.

Endring fra dagens modell

Utformingen av kjerneindikatoren er endret:

- Scoringsregelen er endret fra lineær til eksponentiell
- Nedre grense endret fra 5. persentil til 0,5 prosentpoeng over regulatorisk krav

5.4.2. Overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2-krav

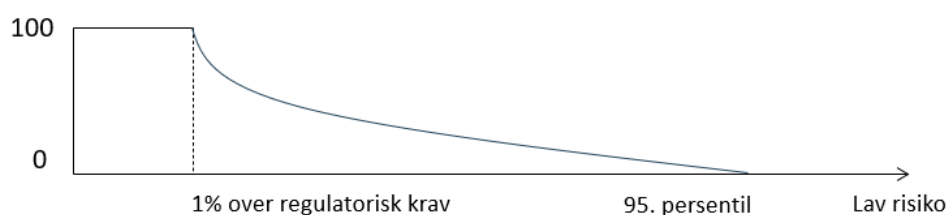
Ren kjernekapitaldekning er definert som ren kjernekapital delt på risikovektet beregningsgrunnlag. Ren kjernekapital består av innskutt og opptjent egenkapital. Beregningsgrunnlaget er et risikovektet mål på bankenes eksponering mot kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Risikoindikatoren overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2-krav måler bankenes overdekning til et minimumskrav. I denne sammenhengen består minimumskravet av krav til ren kjernekapital, buffer for systemviktige institusjoner, systemrisikobuffer, bevaringsbuffer, motsyklisk buffer, pilar 2-krav og eventuelle midlertidig forhøyede kapitalkrav. Minimumskravet inkluderer i denne sammenhengen ikke Finanstilsynets forventning til kapitalkravsmargin.

Det vurderes hensiktsmessig å ha en risikoindikator som måler overdekning til bankenes individuelle krav. Det er variasjoner i hvilke kapitalkrav enkeltbanker må forholde seg til. I risikoindikatoren uvektet kjernekapitalandel, omtalt i forrige kapittel, belønnes banker med høye absolutte verdier av uvektet kjernekapitalandel. Isolert sett innebærer høy ren kjernekapital lavere risiko for innskuddsgarantiordningen enn lav kjernekapitaldekning. Imidlertid kan bakgrunnen for at en bank har høyere ren kjernekapital enn en annen bank, være at banken har pilar 2-krav som gjør at kapitaldekningen må ligge på et høyt nivå for å imøtekomme kravene. Pilar 2-kravene er tiltenkt å dekke risikoforhold som ikke, eller bare delvis, er dekket av pilar 1. Et mindretall banker har ennå ikke fått et pilar 2-krav, men Finanstilsynet har uttalt at det skal fastsettes pilar 2-krav for alle norske banker¹⁷. Tidspunkt for fastsettelse av pilar 2-krav avhenger blant annet av foretakenes størrelse og risikoprofil.

Ved bruk av overdekning til ren kjernekapital sammen med uvektet kjernekapitalandel vil det være to forskjellige mål på kapitaldekning i bidragsmodellen, hvor den ene måler absolutt størrelse på kjernekapitalen og den andre måler overdekningen til regulatoriske krav. Bankenes sikringsfond mener de to risikoindikatorne komplementerer hverandre tilstrekkelig til å skille mellom bankenes soliditet.

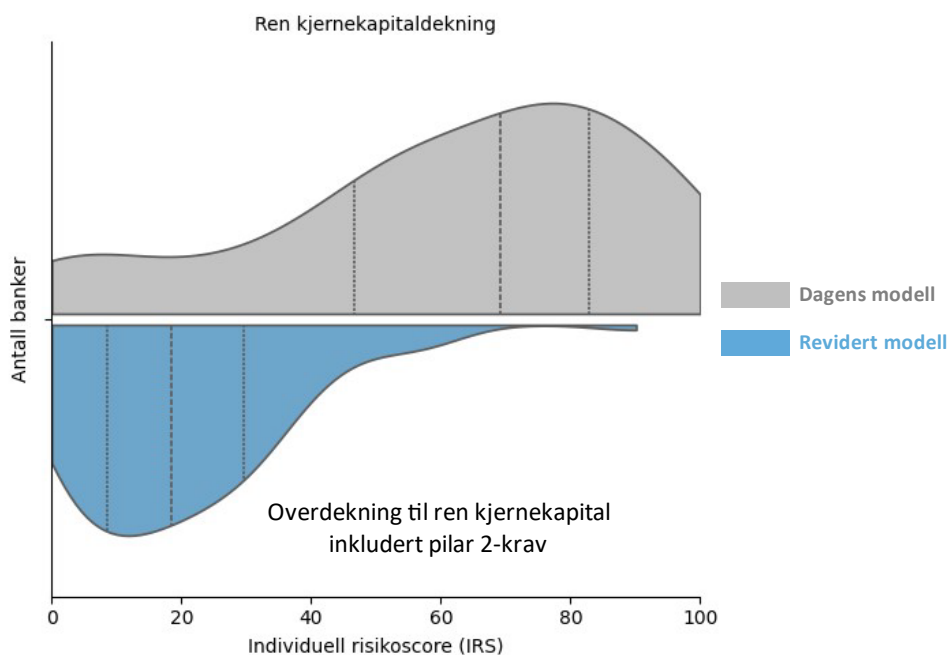
For overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2 er eksponentiell scoringsregel vist i figur 7 foreslått. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer lavere risiko. En høyere kurvefaktor vil bedre fange opp den raske eskaleringen i risiko når bankene nærmer seg det regulatoriske kravet. Dette gir en scoringsregel som er mer følsom for kritiske endringer i indikatorverdien og reflekterer risikoen knyttet til å være nær det regulatoriske kapitalkravet. En kurvefaktor på 50 er foreslått her. En overdekning på mindre enn 1 prosentpoeng over regulatorisk krav gir maks risikoscore på 100.

Figur 7: Illustrasjon av eksponentiell scoringsregel for overdekning til ren kjernekapital.

¹⁷ [Finanstilsynet. \(2022\). Bank og annen finansieringsvirksomhet. Årsrapport 2022.](#)

Endringen i risikoindikatoren, scoringsregelen og grensene medfører at bankenes fordeling på risikoindikatoren endrer seg. I dagens modell lå flertallet av bankene i den øvre delen av fordelingen, noe som resulterte i at mange banker fikk høy individuell risikoscore til tross for godt nivå av ren kjernekapitaldekning. Ved endring til overdekning og fast nedre grense knyttet opp mot regulatoriske krav flytter fordelingen seg mot venstre, som resulterer i at majoriteten av bankene får lavere individuell risikoscore. Bankene som ligger tett på det regulatoriske kravet oppnår høy score.

Figur 8: Fordeling av bankenes individuelle risikoscore på risikoindikatoren ren kjernekapitaldekning fra dagens modell og overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2-krav i revidert modell i 2024-beregningen. Linjene viser hhv 25. persentil, medianen og 75. persentil av fordelingen.

Endring fra dagens modell

Utformingen av kjerneindikatoren er endret:

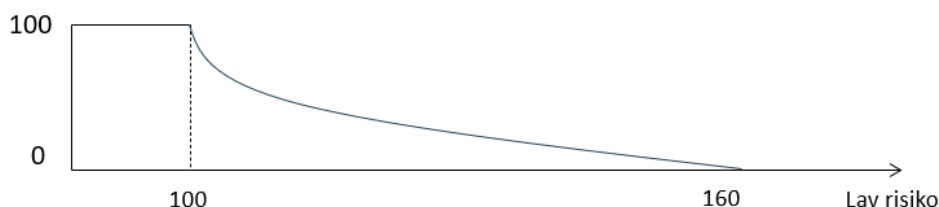
- Kjerneindikatoren er endret fra ren kjernekapitaldekning til overdekning til ren kjernekapital inkludert pilar 2
- Scoringsregelen er endret fra lineær til eksponentiell
- Nedre grense er endret fra 5. persentil til 1 prosentpoeng over regulatorisk krav

5.4.3. Liquidity Coverage Ratio (LCR)

LCR måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler relativt til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon. Det er det laveste nivået relativt til regulatorisk krav gjennom året som benyttes som utgangspunkt for beregningen. I revidert modell endres observasjonene av LCR som inngår i

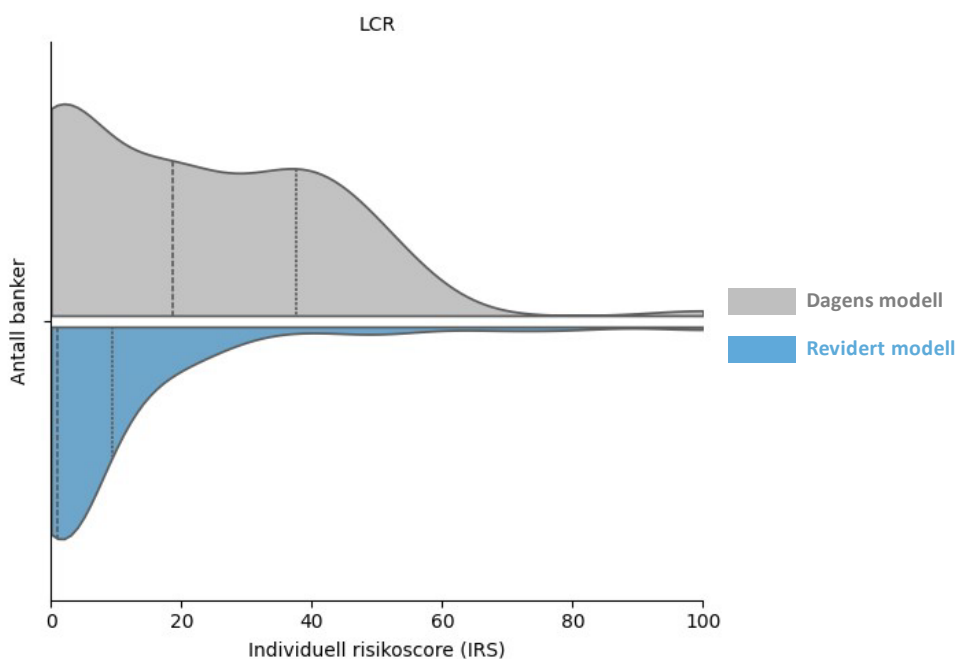
bidragsmodellen fra månedlig til kvartalsvis. Risikoindikatoren blir dermed basert på data som er offentlig tilgjengelig, noe som gir økt transparens.

For LCR er eksponentiell scoringsregel vist i figur 9 foreslått. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer lavere risiko. En kurvefaktor på 50 er satt for LCR. Risikoen for innskuddsgarantiordningen øker når bankens LCR nærmer seg minimumskravet på 100 prosent. En reduksjon fra 101 prosent til 100 prosent er forbundet med en betydelig høyere endring i risiko enn for eksempel fra 121 prosent til 120 prosent.

Figur 9: Illustrasjon av eksponentiell scoringsregel for LCR.

Endringen i scoringsregelen til LCR medfører at bankenes fordeling på risikoindikatoren endrer seg. Fordelingen flytter seg mot venstre, noe som resulterer i at majoriteten av bankene får lavere individuell risikoscore. Bankene som ligger tett på det regulatoriske kravet på 100 oppnår høy individuell risikoscore.

Figur 10: Fordeling av bankenes individuelle risikoscore på risikoindikatoren LCR fra dagens modell til revidert modell i 2024-beregningen. Linjene viser hhv median og 75. persentil av fordelingen. 25. persentil er lik 0 og ligger dermed parallelt med y-aksen.

Endring fra dagens modell

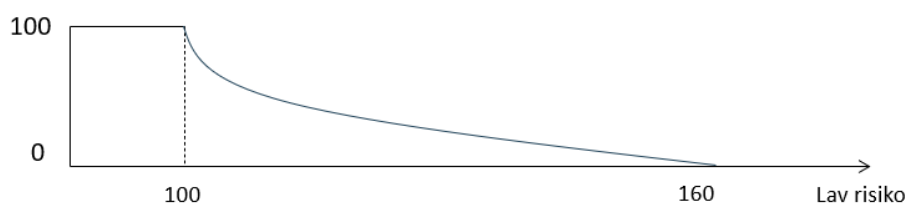
Utformingen av kjerneindikatoren er endret:

- Scoringsregelen er endret fra lineær til eksponentiell
- Scoringsregelen er endret slik at kurven faller fra 100, og ikke fra 60 som i dagens modell
- Datagrunnlaget endres fra månedlig til kvartalsvis, noe som reduserer datapunktene fra 12 til 4

5.4.4. Net Stable Funding Ratio (NSFR)

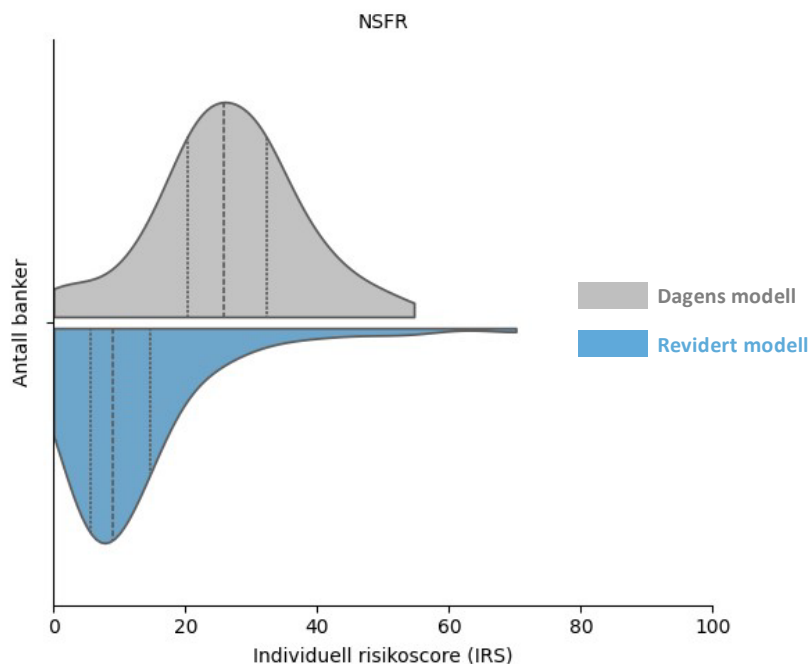
NSFR er definert som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering. NSFR skal gjenspeile hele bankens balanse, og i tillegg inngår enkelte ubenyttede kommitterte kredittfasiliteter. NSFR innrapporteres hvert kvartal. Ved utregning av risikoscore brukes bankens laveste nivå på NSFR gjennom året.

For NSFR er eksponentiell scoringsregel vist i figur 11 foreslått. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer lavere risiko. NSFR er også tilegnet en kurvefaktor på 50 av tilsvarende grunner som for LCR.

Figur 11: Illustrasjon av eksponentiell scoringsregel for NSFR.

Endringen i scoringsregelen til NSFR medfører at bankenes fordeling på risikoindikatoren endrer seg. Endringen medfører at fordelingen flytter seg mot venstre, som resulterer i at flertallet av bankene får lavere individuell risikoscore. Samtidig får flere banker høyere individuell risikoscore på risikoindikatoren enn før grunnet endringen i scoringen. Bankene som ligger nær det regulatoriske minimumskravet på 100 oppnår høy individuell risikoscore.

Figur 12: Fordeling av bankenes individuelle risikoscore på risikoindikatoren NSFR fra dagens modell til revidert modell i 2024-beregningen. Linjene viser hhv 25. persentil, median og 75. persentil av fordelingen.

Endring fra dagens modell

Utformingen av kjerneindikatoren er endret:

- Scoringsregelen er endret fra lineær til eksponentiell
- Scoringsregelen er endret slik at kurven faller fra 100, og ikke fra 60 som i dagens modell

5.4.5. Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Risikoindikatoren er definert som summen av misligholdte og tapsutsatte engasjement delt på brutto utlån og fordringer på kunder. Et engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig. Tapsutsatte engasjement er engasjement som ikke er rapportert som misligholdt, men hvor det er foretatt individuell nedskrivning på grunn av kundens økonomiske situasjon. Risikoindikatoren omfatter summen av engasjementer i trinn 3 som en andel av brutto utlån og fordringer på kunder. For misligholdte og tapsutsatte engasjement er den inverterte hovedregelen vist i figur 3 benyttet. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer høyere risiko.

Ingen endring fra dagens modell

Kjerneindikatoren er uendret

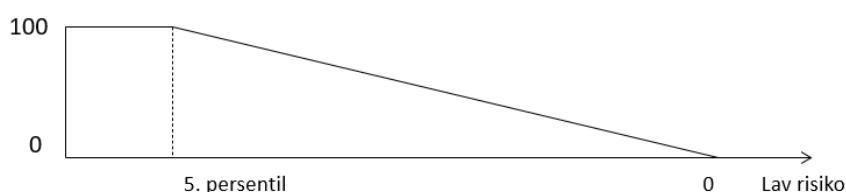
5.4.6. Resultatførte tap over brutto utlån til kunder

Resultatførte tap delt på brutto utlån til kunder måler bankens tap som andel av utlånsporteføljen. Risikoindikatoren sier noe om kvaliteten på bankens utlånsportefølje. Høye tap indikerer en økt risiko for at banken kan bli kriserammet, og innskuddsgarantiordningens forventede tap i forbindelse med en utbetaling av garanterte innskudd i banken øker.

I dagens modell ble tilleggsindikatoren usikrede utlån inkludert i modellen. En banks utlån uten sikkerhet medfører økt risiko for innskuddsgarantiordningen, sammenlignet med utlån med pant. Andelen utlån uten sikkerhet kan påvirke bankens forventede tap og dermed økt risiko for å bli kriserammet, og i sin tur økt forventet tap for innskuddsgarantiordningen ved en eventuell utbetaling av garanterte innskudd. Fra dagens modell ble introdusert i 2021 har bankmarkedet endret seg. Flere banker som før hadde høy andel usikrede utlån har endret sin forretningsmodell til å tilby omstartslån med pant i bolig. Risikoindikatoren for andel usikrede utlån skiller derfor ikke lenger like godt mellom bankene.

Resultatførte tap over brutto utlån er foreslått som en erstatter for usikrede utlån fra dagens modell. Resultatførte tap over brutto utlån fanger i stor grad opp samme risiko som risikoindikatoren andel usikrede utlån, men er en risikoindikator som treffer bredere og uavhengig av bankenes forretningsmodell. Resultatførte tap over brutto utlån er også en risikoindikator som i større grad reflekterer bankens finansielle situasjon i det aktuelle tidsrommet. Risikoindikatoren utgjør sammen med misligholdte og tapsutsatte engasjement kategorien for kredittrisiko. Bankenes sikringsfond vurderer at risikoindikatorene komplementerer hverandre og fanger opp ulike aspekter ved en banks kredittrisiko i tilstrekkelig grad til å differensiere bankene på dette området. Risikoindikatoren er i tillegg offentlig tilgjengelig, noe som gir økt transparens i modellen.

Risikoindikatoren er foreslått scoret med hovedregel der nedre grense er 5. persentil og øvre grense er 0. En høyere verdi gir lavere individuell risikoscore, ettersom tapene har negativt fortegn. Ved å sette 0 som øvre grense blir tilbakeføring av resultatførte tap utelukket i scoringen.

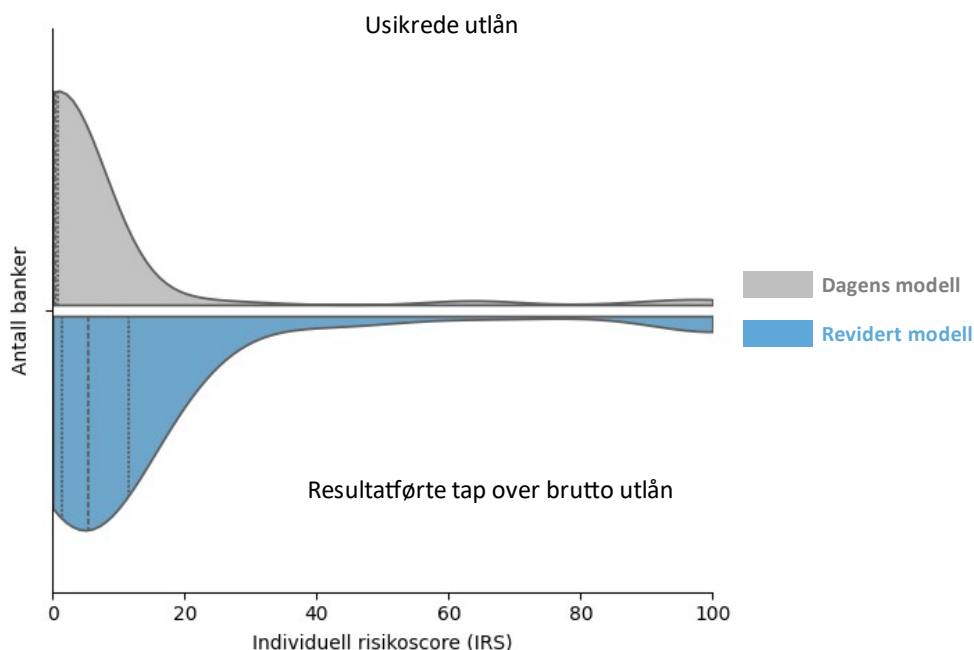

Figur 13: Regel for poenggivning av resultatførte tap over brutto utlån.

Banker med resultatførte tap over brutto utlån på 0 eller høyere får laveste individuelle risikoscore på 0, mens banker med høy negativ verdi under 5. persentil får høyeste individuelle risikoscore på 100. For resultatførte tap over brutto utlån mellom 5. persentil og øvre grense på 0 blir individuell risikoscore lineært interpolert mellom 0 og 100.

Endringen i risikoindikatorens innhold og scoringsregelen medfører at bankenes fordeling på risikoindikatoren endrer seg noe. I dagens modell hadde flertallet av bankene lav individuell risikoscore ettersom kun et fåtall banker hadde vesentlig andel av usikrede utlån i sin totalportefølje. De samme bankene har imidlertid også høye tap som andel av total utlånsportefølje. Ved å erstatte usikrede utlån

med resultatførte tap over brutto utlån holder hovedvekten av fordelingen seg fortsatt på lav individuell risikoscore, men risikoindikatoren fanger også opp kredittrisikoen i flere banker i halen av fordelingen som også har høye tap. Det kan dermed argumenteres for at resultatførte tap over brutto utlån fanger opp kredittrisikoen på en bedre og mer fullstendig måte.

Figur 14: Fordeling av bankenes individuelle risikoscore på risikoindikatoren usikrede utlån fra dagens modell og resultatførte tap over brutto utlån i revidert modell i 2024-beregningen. Linjene viser hhv 25. persentil, median og 75. persentil av fordelingen.

Endring fra dagens modell

Utformingen av tilleggsindikatoren er endret:

- Tilleggsindikatoren resultatførte tap over brutto utlån erstatter tilleggsindikatoren usikrede utlån i dagens modell
- Resultatførte tap over brutto utlån er foreslått scoret med en lineær scoringsregel mellom 5. persentil og 0 som øvre grense

5.4.7. Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag

Nøkkeltallet defineres som risikovektede eiendeler delt på totale eiendeler og er et mål på bankens samlede eksponering mot kredittrisiko, motpartsrisiko, operasjonell risiko og markedsrisiko. For risikovekt i samlet beregningsgrunnlag er den inverterte hovedregelen vist i figur 3 benyttet. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer høyere risiko.

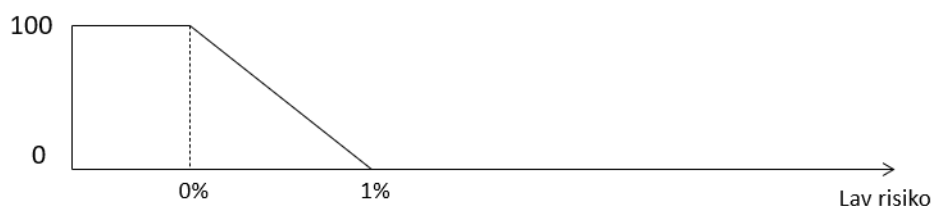
Ingen endring fra dagens modell

Kjerneindikatoren er uendret

5.4.8. Totalkapitalrentabilitet

Nøkkeltallet er et mål på bankens lønnsomhet og beregnes som årsresultat over totalkapitalen. En negativ eller svært lav totalkapitalrentabilitet gir høy individuell risikoscore.

For totalkapitalrentabilitet er scoringsregelen vist i Figur 15 benyttet. Høyere verdi på indikatoren indikerer lavere risiko.

Figur 15: Regel for poenggivning av totalkapitalrentabilitet.

Ingen endring fra dagens modell

Kjerneindikatoren er uendret

5.4.9. Garanterte innskudd delt på forvaltningskapital

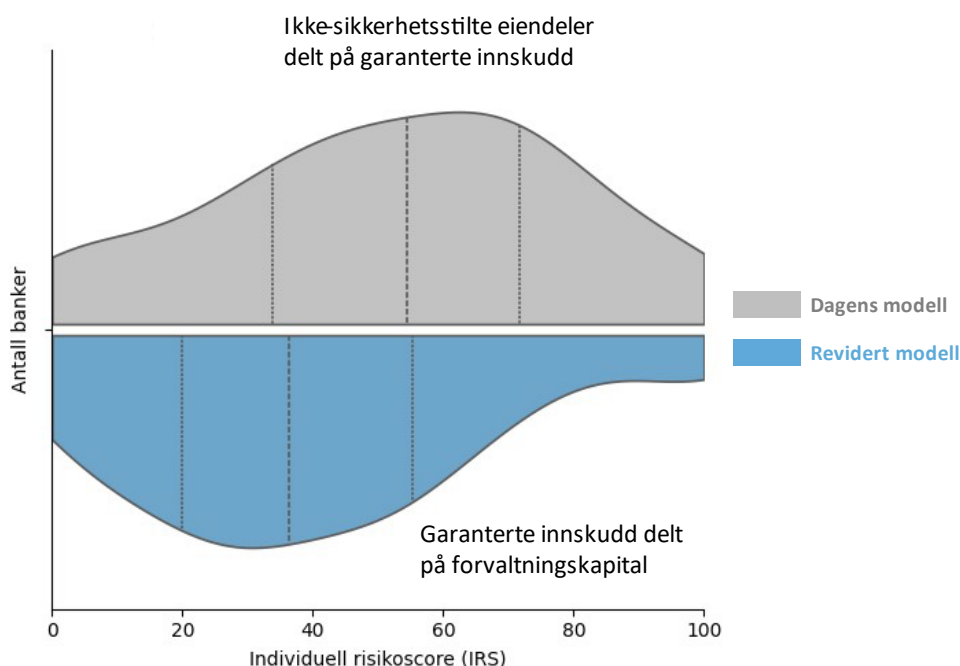
Risikoindikatoren måler hvor stor andel av bankens totale gjeld og egenkapital som består av garanterte innskudd. En høy verdi på risikoindikatoren indikerer en større grad av finansiering med garanterte innskudd, og alt annet like, økt forventet tap for innskuddsgarantiordningen dersom banken blir kriserammet.

I retningslinjer fra EBA er det fastsatt at risikoindikatoren for ikke-sikkerhetsstilte eiendeler delt på garanterte innskudd skal snus til garanterte innskudd delt på ikke-sikkerhetsstilte eiendeler. Dette resulterer i en forskyvning i fordelingen av risikoscore der flertallet av banker får lavere individuell risikoscore, men der banker med høy andel finansiering med garanterte innskudd får høyere individuell risikoscore. Bankenes sikringsfond har inkludert denne endringen i forslaget til ny modell. I tillegg foreslås det å bytte ut ikke-sikkerhetsstilte eiendeler med forvaltningskapital.

Endringen fra ikke-sikkerhetsstilte eiendeler til forvaltningskapital i risikoindikatoren er i tråd med målet om å gjøre modellen mer transparent ved å bruke offentlig tilgjengelig data. Endringen vil redusere rapporteringsbyrden for bankene ettersom forvaltningskapital allerede inngår i bidragsberegningen. Ikke-sikkerhetsstilte eiendeler og forvaltningskapital er tilnærmet perfekt korrelerte. For alle praktiske formål vil ikke endringen medføre noen konsekvenser for hverken datagrunnlag eller prosess. Ikke-sikkerhetsstilte eiendeler rapporteres ofte feil i datagrunnlaget. Endringen fra ikke-sikkerhetsstilte

eiendeler til forvaltningskapital vil redusere den administrative byrden som følge av færre korrigeringer av datagrunnlaget for bankene.

For garanterte innskudd delt på forvaltningskapital er den inverterte hovedregelen vist i figur 3 foreslått. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer høyere risiko.

Figur 16: Fordeling av bankenes individuelle risikoscore på risikoindikatoren ikke-sikkerhetsstilte eiendeler delt på garanterte innskudd fra dagens modell og garanterte innskudd delt på forvaltningskapital i revidert modell i 2024-beregningen. Linjene viser hhv 25. persentil, median og 75. persentil av fordelingen.

Endring fra dagens modell

Utformingen av kjerneindikatoren er endret:

- Brøken er snudd fra ikke-sikkerhetsstilte eiendeler delt på garanterte innskudd til garanterte innskudd delt på ikke-sikkerhetsstilte eiendeler
- Ikke-sikkerhetsstilte eiendeler er endret til forvaltningskapital
- Scoringsregelen er endret fra hovedregel til invertert hovedregel

5.4.10. Tapsabsorberende kapital

Risikoindikatoren beregnes som summen av bankens egenkapital, ansvarlig lånekapital, fondsobligasjonskapital, senior etterstilte obligasjoner og annen gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, som andel av bankens forvaltningskapital fratrukket kontanter og fordringer på sentralbanker.

Skulle en bank bli kriserammet, vil innskuddsgarantiordningens tap påvirkes av hvor mye annen finansiering banken har med prioritet etter innskuddsgarantiordningens krav. Stort omfang av slik finansiering gir lavere tapsrisiko for innskuddsgarantiordningen.

Tilleggsindikatoren er et supplement til kjerneindikatoren garanterte innskudd delt på forvaltningskapital, jf. kapittel 5.4.9. Garanterte innskudd over forvaltningskapital er et mål på andel finansiering gjennom garanterte innskudd og dermed indirekte også et mål på alle øvrige finansieringskilder. I en vurdering av innskuddsgarantiordningens tapsrisiko, kan dette ses på som et ytterpunkt der det antas at all annen finansiering har lavere prioritet og dermed tar tap før innskuddsgarantiordningen.

I forkant av en krise kan imidlertid bankens finansiering endres på en slik måte at innskuddsgarantiordningens tapsbeskyttelse svekkes. For eksempel kan det bli vanskelig for banken å fornye kortsiktige lån fra andre finansinstitusjoner og kunder kan flytte store, ikke-garanterte innskudd. To alternative finansieringskilder kan da for eksempel være obligasjoner med fortrinnsrett eller lån fra Norges Bank mot sikkerhet. Tapsrisikoen til innskuddsgarantiordningen vil da øke som følge av at andre kreditorer får pant i bankens eiendeler.

Risikoindikatoren tapsabsorberende kapital kan derfor ses på som det andre ytterpunktet når det gjelder innskuddsgarantiordningens tapsrisiko, der alle andre gjeldsposter enn de som inngår i definisjonen antas trukket ut av banken, og der eiendeler som kontanter og fordringer på sentralbanker er redusert til null.

Bankenes sikringsfond mener de to indikatorene utfyller hverandre i målet om å beskrive tapsrisikoen for innskuddsgarantiordningen.

For tapsabsorberende kapital benyttes hovedregelen som vist i figur 2. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer lavere risiko.

Endring fra dagens modell

Utformingen av tilleggsindikatoren er endret:

- Senior etterstilte obligasjoner er inkludert i indikatoren i revidert modell

5.4.11. Risikoindikator for systemviktighet

Som kommentert i kapittel 4.3.2 representerer banker som forventes å bli krisehåndtert et lavere garantiansvar for innskuddsgarantiordningen enn banker som forventes å bli avvirket. Selv om et eventuelt tap vil være det samme, innebærer en krisehåndtering en vesentlig lavere likviditetsutgang fra innskuddsgarantifondet enn ved en avvikling med tilhørende utbetaling av garanterte innskudd.

Bankenes sikringsfond foreslår å inkludere en risikoindikator for systemviktighet i modellen for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet. Høy systemviktighet reduserer alt annet like bidraget til innskuddsgarantifondet. Indikatoren vil ikke føre til en økt rapporteringsbyrde for bankene. Indikatoren er offentlig tilgjengelig og vil dermed ikke redusere modellens transparens.

Norske banker, og enkelte andre finansforetak, betaler også årlige bidrag til krisetiltaksfondet. Midlene i krisetiltaksfondet kan benyttes til tiltak i forbindelse med krisehåndtering av en bank. Ved beregning av

bidrag til krisetiltaksfondet inngår bankens systemviktighet som en risikoindikator som isolert sett øker bankens bidrag.

Risikoindikatoren for systemviktighet i revidert modell er en forenklet versjon av risikoindikatoren systemkritiske foretak (SIFI) i modellen for beregning av bidrag til krisetiltaksfondet. Risikoindikatoren for systemviktighet er tilnærmet perfekt korrelert med SIFI-indikatoren. For mer informasjon om SIFI-indikatoren henvises det til modelldokumentasjonen til krisetiltaksfondet¹⁸ og EBAs retningslinjer for å vurdere systemviktige foretak¹⁹.

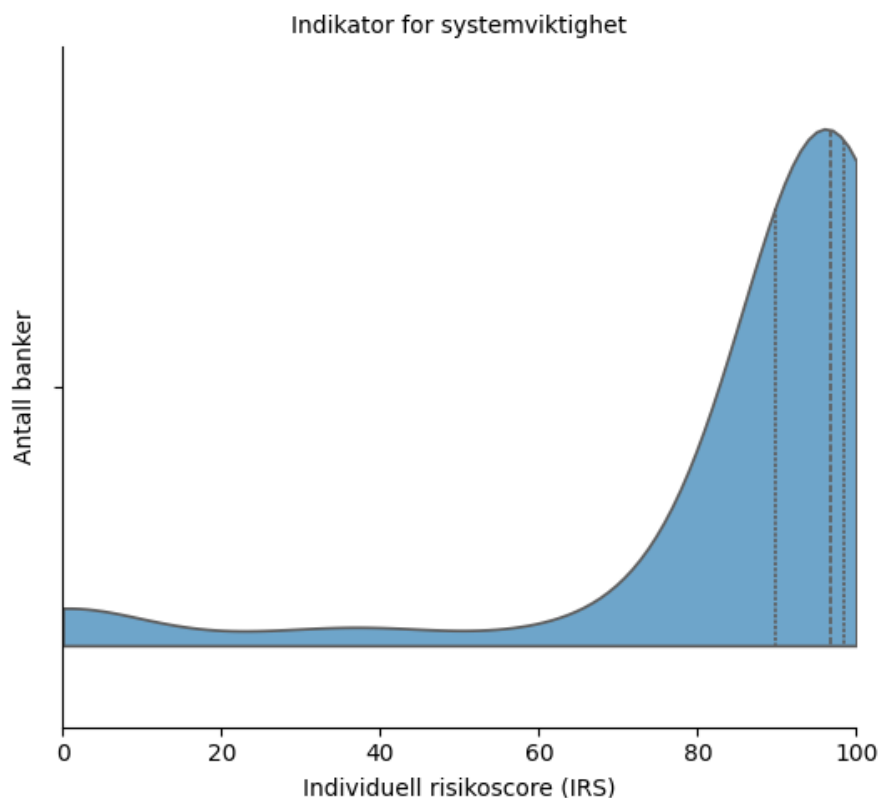
Risikoindikatoren for systemviktighet er kalibrert som en lineær rangering av bankenes størrelse på forvaltningskapitalen. Beregningen av individuell risikoscore for bank i vil være gitt ved forvaltningskapitalen til bank i .

$$\text{Risikoindikator for systemviktighet}_i = \text{Forvaltningskapital}_i$$

For risikoindikatoren for systemviktighet er hovedregelen som vist i figur 2 foreslått. Høyere verdi på risikoindikatoren indikerer lavere risiko.

¹⁸Modell for beregning av risikojusterte bidrag til krisetiltaksfondet.

¹⁹ EBA/GL/2014/10: On the criteria to determine the conditions of application of Article 131(3) of Directive 2013/36/EU (CRD) in relation to the assessment of other systemically important institutions (O-SIIs)

Figur 17: Fordeling av bankenes individuelle risikoscore på risikoindikatoren for systemviktighet i revidert modell i 2024-beregningen. Linjene viser hhv 25. persentil, median og 75. persentil av fordelingen.

Endring fra dagens modell

- Tilleggsindikatoren er foreslått i modellen for første gang i revidert modell

5.5. Vekting av risikoindikatorer

EBA's retningslinjer legger føringer for indikatorvektene. Hver kjerneindikator har en minimumsvekt og ingen risikoindikator kan ha mer enn 25 prosent vekt i modellen. Kjerneindikatorenes minimumsvekt summeres til 75 prosent og vektene totalt skal summeres til 100 prosent. Det vil si at det gjenstår 25 prosentpoeng som kan omfordeles mellom kjerneindikatorene og eventuelle tilleggsindikatorer.

Bankenes sikringsfond har gjort beregninger for å finne et sett med vekter der summen av differansene mellom bankenes andel av den totale garantiforpliktelsen og bankenes andel av det totale bidraget i modellen minimeres. Som mål på den totale garantiforpliktelsen og hver banks bidrag til denne er Bankenes sikringsfonds simuleringsmodell benyttet. For mer informasjon om dette, se kapittel 5.1. Bestemmelser i EBA's retningslinjer, som minimums- og maksimumsvekter, er lagt inn som betingelser i beregningene. Beregningene er foretatt på flere datasett for å sørge for at det endelige forslaget bygger på resultater som er konsistente over tid og for å unngå problematikk rundt overtilpasninger til data for et bestemt år. Det er brukt ulike statistiske mål på treffsikkerheten.

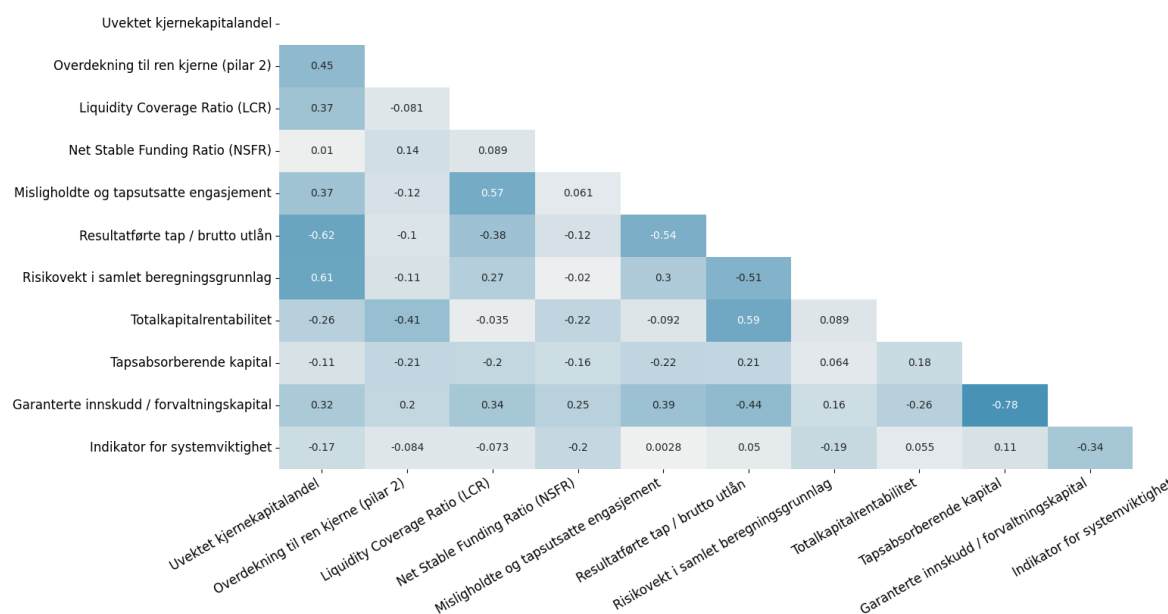
Resultatene fra beregningene tilsier at de obligatoriske kjerneindikatorerne bør beholde sine minimumsvekter gitt av EBAs retningslinjer. Bankenes sikringsfond har derfor tildelt de resterende 25 prosentene på de tre tilleggskriteriene resultatførte tap over brutto utlån, tapsabsorberende kapital og indikator for systemviktighet. Modellen vil derfor være i tråd med EBAs retningslinjer, samtidig som det nasjonale handlingsrommet utnyttes fullt ut.

Vekting av risikoindikatorer	Dagens modell	EBA minimum	Revidert modell
Kapitaldekning	18 %	20 %	20 %
<i>Uvektet egenkapitalandel</i>	9 %	10 %	10 %
<i>Ren kjernekapitaldekning</i>	9 %	-	-
<i>Overdekning til ren kjernekapitaldekning (inkl. pilar 2)</i>	-	10 %	10 %
Likviditet og funding	18 %	15 %	15 %
<i>LCR</i>	9 %	5 %	5 %
<i>NSFR</i>	9 %	10 %	10 %
Kredittrisiko	26 %	12,5 %	20 %
<i>Misligholdte og tapsutsatte engasjement</i>	13 %	12,5 %	12,5 %
<i>Usikrede utlån</i>	13 %	-	-
<i>Resultatførte tap / brutto utlån</i>	-	-	7,5 %
Forretningsmodell	13 %	15 %	15 %
<i>Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag</i>	6,5 %	5 %	5 %
<i>Totalkapitalrentabilitet</i>	6,5 %	10 %	10 %
Potensielt tap for innskuddsgarantifondet	25 %	12,5 %	30 %
<i>Ikke-sikkerhetsstilte eiendeler / garanterte innskudd</i>	20 %	-	-
<i>Garanterte innskudd / forvaltningskapital*</i>	-	12,5 %	12,5 %
<i>Tapsabsorberende kapital</i>	5 %	-	7,5 %
<i>Indikator for systemviktighet</i>	-	-	10 %
Sum vekter	100 %	75 %	100 %

*Forvaltningskapital i nevneren har erstattet ikke-sikkerhetsstilte eiendeler.

Tabell 2: Vekter i henhold til EBAs retningslinjer, dagens modell og revidert modell.

Flere av tilleggskategoriene har middels til høy samvariasjon med eksisterende risikoindikatorer. Risikoindikatorer som samvarierer tett kan likevel være verdifulle å inkludere i modellen ettersom de kan representere ulike drivere av den samme underliggende risikoen. Risikoindikatorer må dermed sees i sammenheng med hverandre. Figuren under viser korrelasjonen mellom kjerneindikatorer og foreslåtte nye tilleggskategoriene.

Figur 18: Korrelasjon mellom risikoindikatorer i revidert modell.

Resultatførte tap over brutto utlån og tapsabsorberende kapital er foreslått vektet 7,5 prosent. Tilleggskategoriene for systemviktighet er foreslått vektet 10 prosent. Tilleggskategoriene har gjennomgående blitt vektet høyt i beregningene da de bidrar til å minimere differansen mellom bankenes andel av bidragene og andel av garantiansvaret. Indikatorer for systemviktighet har en særlig høy forklaringssevne på differansen mellom bidrag og garantiansvaret til den enkelte bank og er derfor vektet høyest av tilleggskategoriene. Det er også tatt hensyn til vektning av kategorier av risikoindikatorer slik at ingen kategori får uforholdsmessig høy vekt sammenlignet med andre.

Endring fra dagens modell

Vektingen av indikatorer er endret:

- Endret vektning av kjerneindikatorer i tråd med EBAs reviderte retningslinjer
- Tilleggskategoriene resultatførte tap over brutto utlån vektet 7,5 prosent
- Tilleggskategoriene tapsabsorberende kapital vektet 7,5 prosent
- Tilleggskategoriene for systemviktighet vektet 10 prosent

5.6. Aggregert risikoscore

Med utgangspunkt i bankens individuelle risikoscore for hver av risikoindikatorene og den relative vektningen av disse, beregnes det en aggregert risikoscore for hver av medlemsbankene (ARS_i).

Beregningen av aggregert risikoscore for bank i vil være gitt ved følgende formel, hvor IRS_j er bankens risikoscore for risikoindikator j , IW_j er vekten til risikoindikator j og m er antall risikoindikatorer:

$$ARS_i = \sum_{j=1}^m IW_j * IRS_j$$

og hvor summen av indikatorvektene skal utgjøre 100 prosent:

$$\sum_{j=1}^m IW_j = 100 \%$$

der vektene er som angitt i kapittel 5.5.

Aggregert risikoscore er en sammenvekting av bankenes individuelle risikoscore for hver risikoindikator. Aggregert risikoscore per bank ligger i intervallet mellom 0 og 100.

Ingen endring fra dagens modell

5.7. Aggregert risikovekt

5.7.1. Funksjonsform for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt

Det er de aggregerte risikovektene i modellen som til sist avgjør bankenes risikojusterte bidrag. Bankens aggregerte risikovekt (ARW) fastsettes ut fra bankens aggregerte risikoscore (ARS).

EBA har i retningslinjene fastsatt en eksponentiell formel for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt. Formålet er at en gitt endring i aggregert risikoscore skal gi den samme prosentvise endringen i aggregert risikovekt, uavhengig av hvilken aggregert risikoscore banken hadde i utgangspunktet. Med den nye modellen vil to forskjellige banker, med en aggregert risikoscore på henholdsvis 20 og 50, få den samme prosentvise økningen i aggregert risikovekt, ved en økning i aggregert risikoscore på 10. Dette prinsippet oppnås ikke med formelen i dagens modell:

$$ARW_i = \begin{cases} \beta & \text{hvis } ARS_i < c \\ \alpha & \text{hvis } ARS_i > d \\ \beta + (\alpha - \beta) * (1 - \text{Log}_{10} \left(10 - 9 * \frac{ARS_i - c}{d - c} \right)) & \text{hvis } c \leq ARS_i \leq d \end{cases}$$

Hvor c er nedre grense for aggregert risikoscore, d er øvre grense for aggregert risikoscore, β er nedre skalagrense for aggregert risikovekt, α er øvre skalagrense for aggregert risikovekt.

Bankenes sikringsfond foreslår å benytte EBAs oppdaterte formel forklart i kapittel 3.2.2 for fastsetting av aggregert risikovekt i den reviderte modellen:

$$ARW_i = \begin{cases} \beta & \text{hvis } ARS_i < \gamma \\ \alpha & \text{hvis } ARS_i > \delta \\ \beta * \left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^{\left(\frac{ARS_i - \gamma}{\delta - \gamma}\right)} & \text{hvis } \gamma \leq ARS_i \leq \delta \end{cases}$$

Hvor γ er nedre grense for aggregert risikoscore, δ er øvre grense for aggregert risikoscore, β er nedre skalagrense for aggregert risikovekt, α er øvre skalagrense for aggregert risikovekt.

Banker med aggregert risikoscore på nedre grense eller lavere oppnår laveste aggregerte risikovekt, og banker med aggregert risikoscore på øvre grense eller høyere oppnår høyeste aggregerte risikovekt. For banker med en risikoscore mellom nedre og øvre grense kalkuleres aggregert risikovekt med den angitte formelen.

Endring fra dagens modell

- Formelen for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt er endret

5.7.2. Øvre og nedre grense for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt

I retningslinjene fra EBA skal nedre og øvre grense for konvertering fra aggregert risikoscore fastsettes slik at ingen medlemsbank har en aggregert risikoscore lavere eller høyere enn henholdsvis nedre og øvre grense. Denne fastsettelsen skal gjøres ved tidspunktet for utarbeidelse av modellen. Formålet med bestemmelsen er å sikre at det skilles mellom alle banker ved beregning av aggregert risikovekt.

I dagens modell er nedre og øvre grense satt til henholdsvis 25 og 75. Dette innebærer at en bank med en aggregert risikoscore lik eller mindre enn 25 får den laveste aggregerte risikovekten. Tilsvarende får banker med en aggregert risikoscore på 75 eller høyere den høyeste aggregerte risikovekten.

Basert på beregning av bidrag etter revidert modell for årene 2023 og 2024, ville om lag en fjerdedel av bankene hatt en aggregert risikoscore på 25 eller lavere. Med den nåværende nedre grensen på 25, betyr det manglende differensiering av risikjusterte bidrag for en fjerdedel av medlemsbankene.

Den laveste aggregerte risikoscoren etter revidert modell for 2023 og 2024 er 8. I tråd med de reviderte retningslinjene foreslås det å settes nedre grense til 7,5. Øvre grense holdes uendret på 75 ettersom ingen banker har en aggregert risikoscore over 75. Høyeste oppnådde aggregerte risikoscore i bidragsberegningene i 2023 og 2024 er henholdsvis 68 og 70. Øvre grense er uendret for å bevare et mulighetsrom for at banker kan bli mer risikable enn de mest risikable bankene i dag. De foreslåtte

grensene medfører at modellen differensierer mellom alle medlemsbankene ved beregning av risikojusterte bidrag. Dersom det etter implementering av modellen beregnes en aggregert risikoscore for en bank under nedre grense eller over øvre grense vil banken få tildelt en aggregert risikoscore på henholdsvis 7,5 eller 75.

Endring fra dagens modell

- Nedre grense for aggregert risikoscore er endret fra 25 til 7,5

5.7.3. Skala for aggregert risikovekt

EBA's retningslinjer legger til grunn at innskuddsgarantiordningen bør fastsette skalaen for aggregert risikovekt slik at den reflekterer forskjellene i risikoen som medlemsbankene påfører ordningen. I EBA's retningslinjer er det fastsatt at nedre grense settes mellom 50 og 75 prosent og at den øvre grensen settes mellom 150 og 200 prosent. Samtidig påpeker retningslinjene at et for smalt intervall for risikovektene kan skape uheldige insentiver for bankene til å påta seg uønsket risiko (moralsk hasard) dersom medlemsbanker med ulik risikoprofil betaler for like bidrag pr. innskuddskrone. EBA åpner for at innskuddsgarantiordningene kan utvide skalaen dersom forskjeller i forretningsmodeller og risikoprofiler til medlemsbankene tilsier dette²⁰.

Med et spenn på 50-200 prosent vil en bank med høyest mulig score i modellen betale fire ganger så mye bidrag pr. innskuddskrone som en bank med lavest mulig score i modellen. I dagens modell er det nasjonale handlingsrommet benyttet til å utvide skalaen for aggregert risikovekt, slik at skalaen går fra 25 til 300 prosent. Dette har resultert i høyere bidrag til de bankene som representerer høyest risiko for innskuddsgarantiordningen, og tilsvarende har bankene som representerer lav risiko fått lavere bidrag.

Norske banker har stor variasjon i risikoprofil og noen banker påfører innskuddsgarantiordningen en betydelig høyere risiko sammenlignet med andre banker. Et økt spenn for aggregert risikovekt gir mulighet for å reflektere forskjellen i garantiansvaret med større differanser i bidrag.

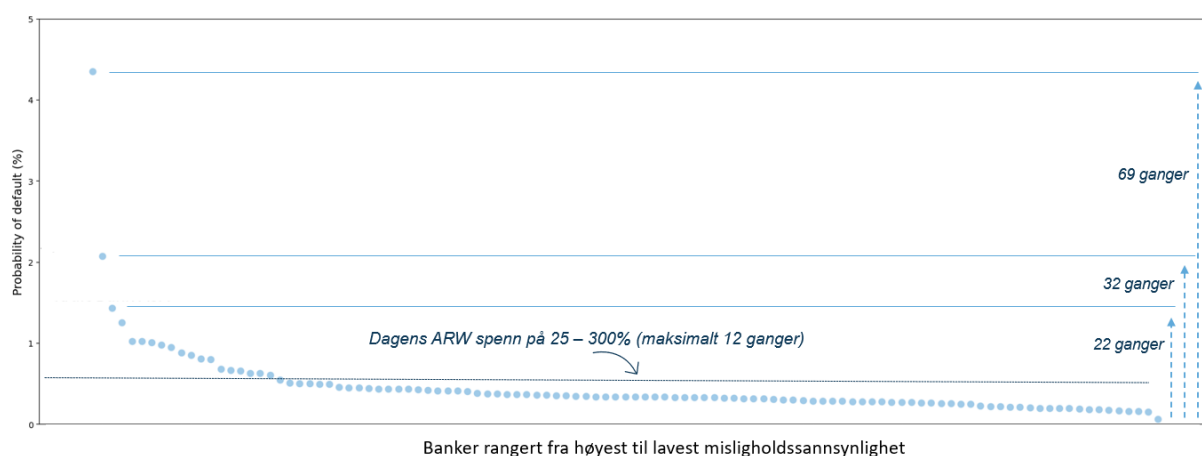
Bankenes sikringsfond har gjennomført ulike beregninger for å anslå spennet i garantiansvaret for innskuddsgarantiordningen blant medlemsbankene. Beregninger med simuleringsmodellen, som er beskrevet i kapittel 5.1, indikerer at spredningen av innskuddsgarantiordningens forventede tap og likviditetskostnad er større enn både det som foreslås i EBA's retningslinjer og det utvidede intervallet som er benyttet i dagens modell. Forventet tap er omtrent 65 ganger høyere for den banken med høyest forventet tap og likviditetskostnad sammenlignet med banken som har lavest forventet tap og likviditetskostnad.

Velkjente ratingbyråer som analyserer misligholdssannsynligheten i norske banker estimerer et spenn der den største sannsynligheten for mislighold er omtrent 70 ganger høyere enn den laveste. Flere av

²⁰ [EBA/GL/2023/02 «Final Report On Guidelines \(revised\) on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes under Directive 2014/49/EU»](#)

bankene med høyest misligholdssansynlighet har også mindre tapsabsorberende kapital, ettersom de primært finansierer seg med garanterte innskudd. Kombinasjonen av høy sannsynlighet for mislighold og høy tapsgrad for innskuddsgarantiordningen fører til en ytterligere økt forskjell mellom de mest og minst risikable bankene. Det vurderes derfor at det er rom for å utvide skalaen for aggregert risikovekt.

Selv om spennet for aggregert risikovekt utvides er det ikke gitt at hele spennet vil brukes i praksis. En bank må bli vurdert som risikabel nok i modellen for å oppnå den høyeste aggregerte risikovekten. Bankenes plassering i modellen bestemmes av deres score på ulike risikoindikatorer, som til slutt danner grunnlaget for deres aggregerte risikoscore. Økt spenn i modellen øker imidlertid mulighetsrommet for differensiering av banker.

Figur 19: Bankenes misligholdssansynlighet fra etablerte ratingbyråer rangert fra høyest til lavest.

Økt spenn for aggregert risikovekt øker samsvaret mellom bidrag og beregnet garantiansvar. Selv om økt spenn er fordelaktig, er den marginale nytten av stadig økt spenn avtagende. Ved et spenn på 20-gangen i forskjell mellom høyeste og laveste aggregerte risikovekt, har det liten effekt på samsvaret å øke spennet ytterligere. Skalaen for aggregert risikovektet foreslås med bakgrunn i dette til 25 – 500 prosent.

Endring fra dagens modell

- Spennet for aggregert risikovekt utvides fra 25-300 prosent til 25-500 prosent

5.8. Justeringsfaktor (μ)

Som omtalt i kapittel 3.1.2 beregnes hver banks bidrag ved følgende formel:

$$C_i = CR * ARW_i * CD_i * \mu$$

Justeringsfaktoren μ sørger for at totale bidrag som innkreves tilsvarer måltallet for totale bidrag, som er 0,8 promille av samlede garanterte innskudd. Denne justeringen vil være nødvendig ettersom vektet sum av medlemsbankenes risikovekter som regel vil avvike fra 100 prosent. μ er gitt ved følgende formel:

$$\mu = \frac{\sum_{i=1}^n CD_i}{\sum_{i=1}^n ARW_i * CD_i}$$

I noen tilfeller vil det være behov for ytterligere justeringer av enkelte bankers bidrag. Dette vil for eksempel være tilfellet der banker har fusjonert eller hatt andre virksomhetsendringer, og der ikke hele tallgrunnlaget er tilgjengelig eller at det tilgjengelige tallgrunnlaget vil gi et urimelig resultat. I slike tilfeller må det gjøres manuelle justeringer av de aktuelle bankenes bidrag basert på de samme prinsippene som legges til grunn i dette høringsnotatet. Dersom en banks bidrag avviker fra formelen angitt ovenfor, vil heller ikke formelen for μ stemme. Det foreslås derfor som en presisering at μ i stedet defineres i henhold til følgende formel:

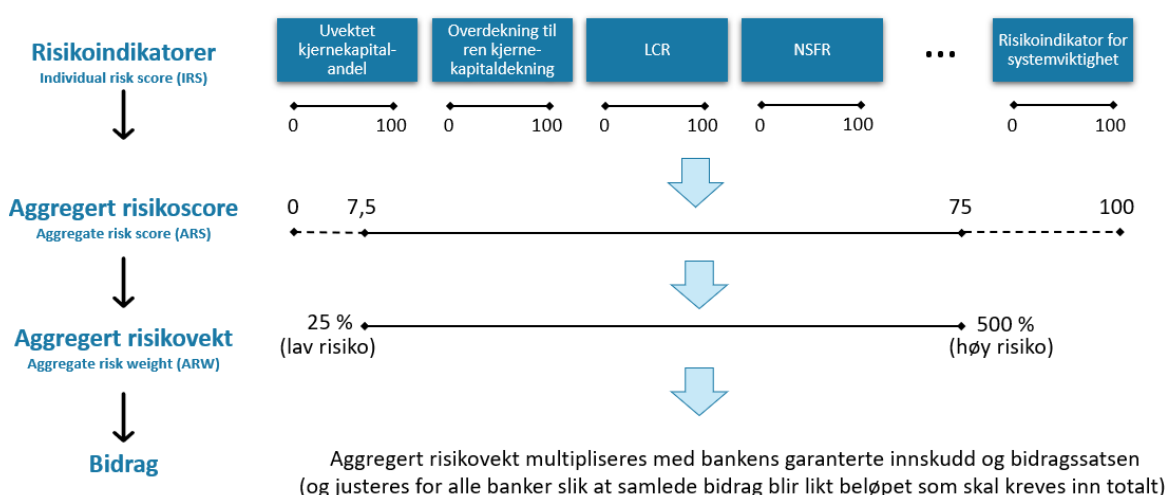
$$\mu = \frac{\text{sum bidrag som skal innkreves}}{\text{sum modellberegnete bidrag}}$$

Definisjonen reflekterer bedre at det ikke bare er en banks aggregerte risikovekt som bestemmer bidraget, men også hvordan bankene som helhet fordeler seg på risikoskalaen. Presiseringen er i tråd med EBAs beskrivelse av parameteren.

Ingen endring fra dagens modell

5.9. Oppsummering av forslag til ny modell

Bidragsberegningen fra risikoindeksorer til endelig risikojustert bidrag kan oppsummeres med følgende fremstilling:

Figur 20: Overordnet beskrivelse av bidragsmodellen. Spesifikasjoner i henhold til revidert modell.

En banks scoring på et sett med risikoindikatorer (gitt ved tabellen nedenfor) vektes sammen til en aggregert risikoscore mellom 0 og 100.

Vekting av risikoindikatorer	Revidert modell
Kapitaldekning	20 %
<i>Uvektet egenkapitalandel</i>	10 %
<i>Overdekning til ren kjernekapitaldekning (inkl. pilar 2)</i>	10 %
Likviditet og funding	15 %
<i>LCR</i>	5 %
<i>NSFR</i>	10 %
Kredittrisiko	20 %
<i>Misligholdte og tapsutsatte engasjement</i>	12,5 %
<i>Resultatførte tap / brutto utlån</i>	7,5 %
Forretningsmodell	15 %
<i>Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag</i>	5 %
<i>Totalkapitalrentabilitet</i>	10 %
Potensielt tap for innskuddsgarantifondet	30 %
<i>Garanterte innskudd / forvaltningskapital</i>	12,5 %
<i>Tapsabsorberende kapital</i>	7,5 %
<i>Indikator for systemviktighet</i>	10 %
Sum vekter	100 %

Tabell 3: Vekter i henhold til revidert modell.

Banker med aggregert risikoscore på 7,5 eller lavere blir tilegnet laveste aggregerte risikovekt på 25 prosent. Banker med aggregert risikoscore på 75 eller høyere blir tilegnet høyeste aggregerte risikovekt på 500 prosent. Banker med aggregert risikoscore mellom 7,5 og 75 blir tilegnet en aggregert risikovekt ved bruk av følgende formel:

$$ARW_i = \begin{cases} \beta & \text{hvis } ARS_i < \gamma \\ \alpha & \text{hvis } ARS_i > \delta \\ \beta * \left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^{\left(\frac{ARS_i - \gamma}{\delta - \gamma}\right)} & \text{hvis } \gamma \leq ARS_i \leq \delta \end{cases}$$

Der parameterne som brukes i formelen er oppsummert i tabellen under.

Parameter	Verdi	Forklaring
β	25 %	Nedre skalagrense for aggregert risikovekt
α	500 %	Øvre skalagrense for aggregert risikovekt
γ	7,5	Nedre grense for aggregert risikoscore
δ	75	Øvre grense for aggregert risikoscore

Tabell 4: Forklaring av parametere i formelen for konvertering fra aggregert risikoscore til aggregert risikovekt i revidert modell.

Årlige bidrag til innskuddsgarantifondet for hver medlemsbank blir til slutt beregnet ved bruk av følgende formel:

$$C_i = CR * ARW_i * CD_i * \mu$$

hvor

- C_i = årlig bidrag for bank i
- CR = bidragssats
- ARW_i = aggregert risikovekt for bank i
- CD_i = garanterte innskudd for bank i
- μ = justeringskoeffisient

CR er den årlige satsen for bidrag, som etter finansforetaksloven § 19-10 første ledd er fastsatt til 0,8 promille av garanterte innskudd. En banks aggregerte risikovekt (ARW_i) beregnes ved bruk av formelen over. Med garanterte innskudd CD_i menes innskudd som definert i finansforetaksloven § 19-4 første ledd. Til slutt justeres bidragene for alle banker slik at samlede bidrag blir likt beløpet som skal kreves inn totalt (måltallet). Justeringskoeffisienten μ er felles for hele populasjonen.

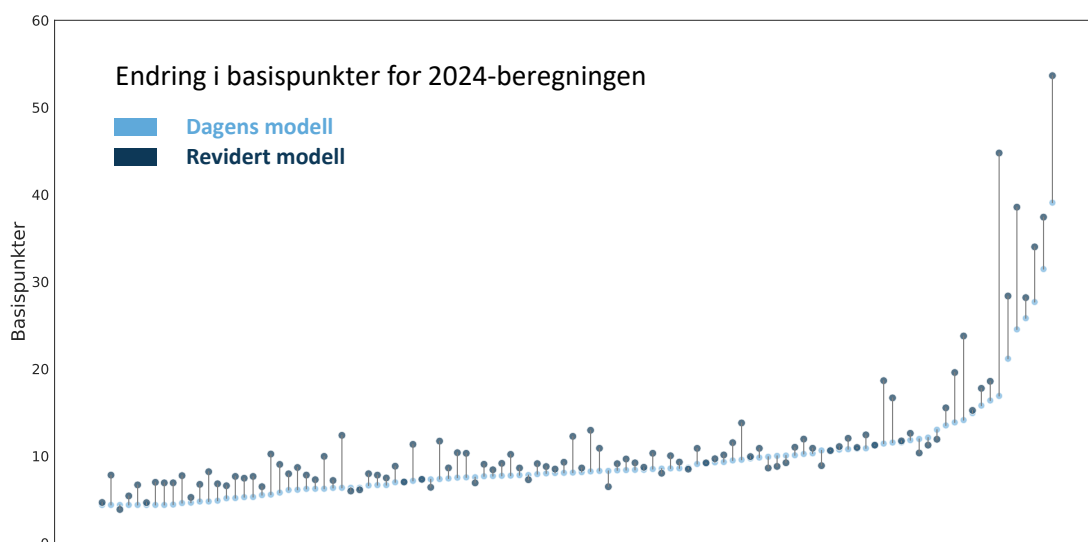
5.10. Virkning av foreslåtte endringer

Endringene som er foreslått i modellen for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet bidrar til at:

- Modellen etterlever EBAs retningslinjer
- Bidragene blir mer treffsikre slik at de bedre reflekterer garantiansvaret den enkelte bank påfører innskuddsgarantiordningen
- Modellen blir mer transparent
- Bidragene blir mer stabile over tid for banker med stabil risikoprofil

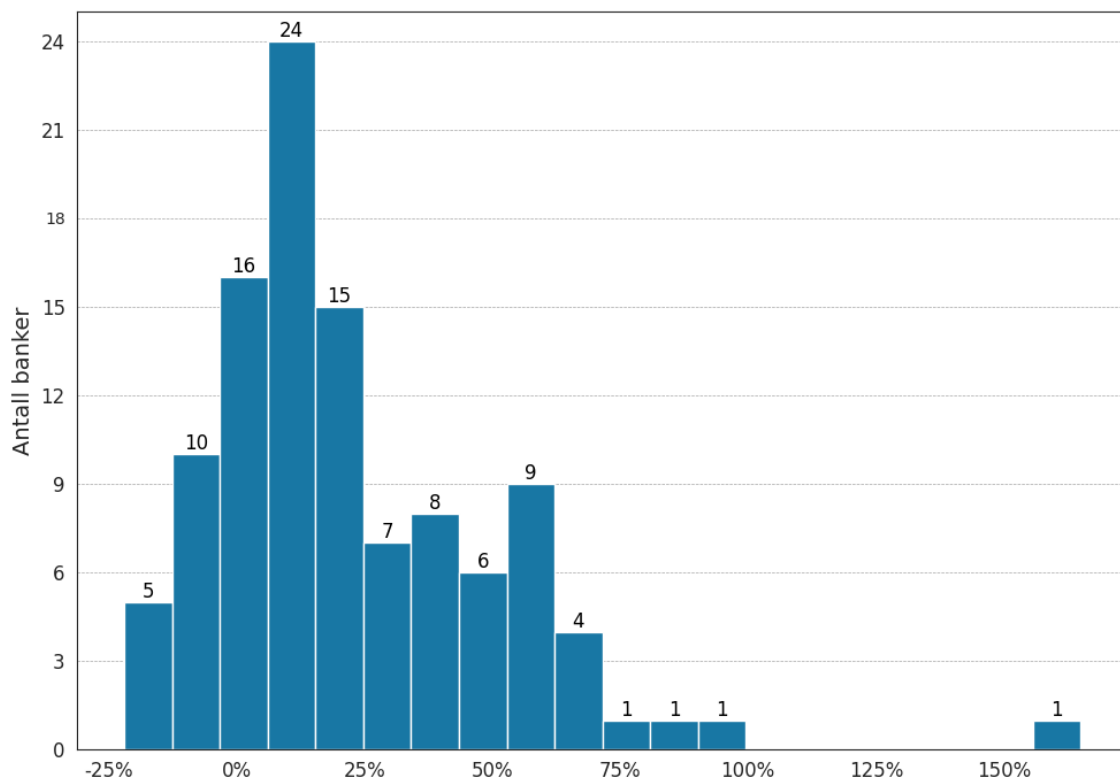
Finansforetakslovens krav om at det enkelte medlems bidrag skal være i samsvar med medlemmets andel av innskuddsgarantiordningens samlede garantiansvar, har vært sentralt ved utarbeiding av forslaget. Forslaget resulterer i en risikjustering som enda bedre reflekterer garantiansvaret.

Det forventes at forslaget vil gi økt differensiering mellom bankene. De minst risikable bankene kan få et enda lavere bidrag, samtidig som bankene som er mest risikable kan få et enda høyere bidrag. Figuren under viser bankenes bidrag pr. innskuddskrone (målt i basispunkter) for 2024-beregningen ved bruk av dagens modell og hva bidraget ville ha vært ved bruk av forslag til revidert modell. Bankene er sortert etter aggregert risikoscore i 2024-beregningen ved bruk av dagens modell.

Figur 21: Endringer i basispunkter for 2024-beregningen med dagens modell og revidert modell. Bankene er rangert etter aggregert risikoscore i 2024 ved bruk av dagens modell.

Figuren under viser prosentvis endring i bidrag for 2024-beregningen ved overgang fra dagens modell til revidert modell.

Figur 22: Prosentvis endring i bidrag for 2024 ved overgang fra dagens modell til revidert modell.

I tabellen under er medlemsbankene inndelt i seks kategorier og viser gjennomsnittlig bidrag pr. innskuddskrone for 2024 med henholdsvis dagens modell og revidert modell.

Allianse	Antall banker	Bidrag pr. innskuddskrone i dagens modell (basispunkter)	Bidrag pr. innskuddskrone i revidert modell (basispunkter)
DNB	1	7,3	6,4
Eika Alliansen	51	7,8	9,2
SpareBank 1-alliansen	14	5,9	5,9
LOKALBANK	18	7,8	9,3
Øvrige sparebanker	7	8,3	7,3
Forbrukslånsbanker	4	32,7	41,4
Øvrige forretningsbanker	13	9,3	10,7

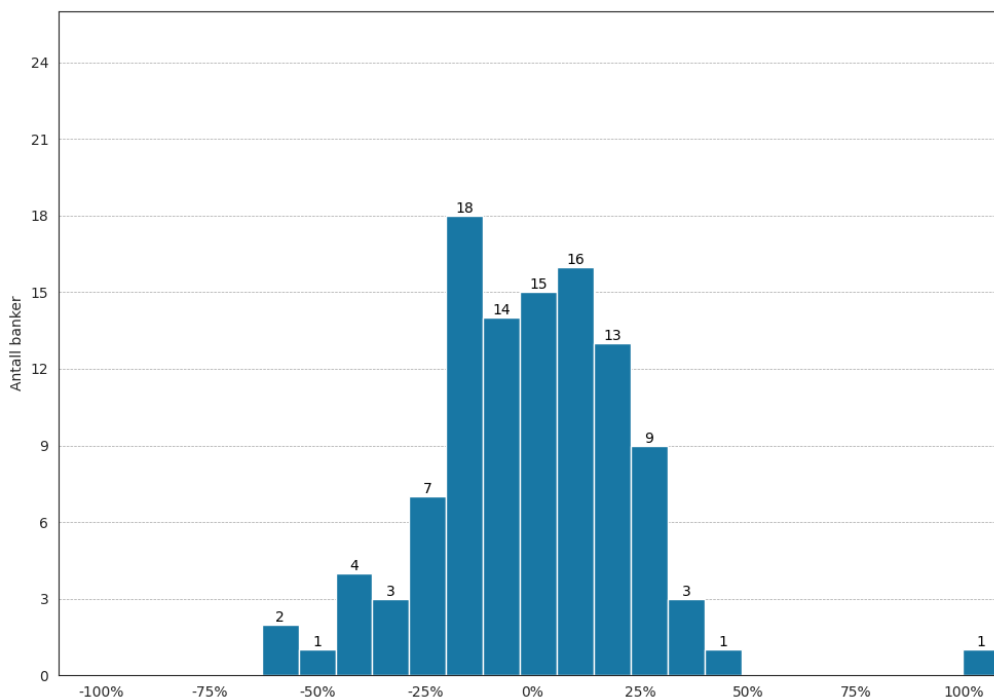
Tabell 5: Endring i bidragsbelastning for grupper av banker.

Overordnet vil gruppen øvrige forretningsbanker og forbrukslånsbanker oppleve økte bidrag, og DNB og øvrige sparebanker en reduksjon i bidrag.

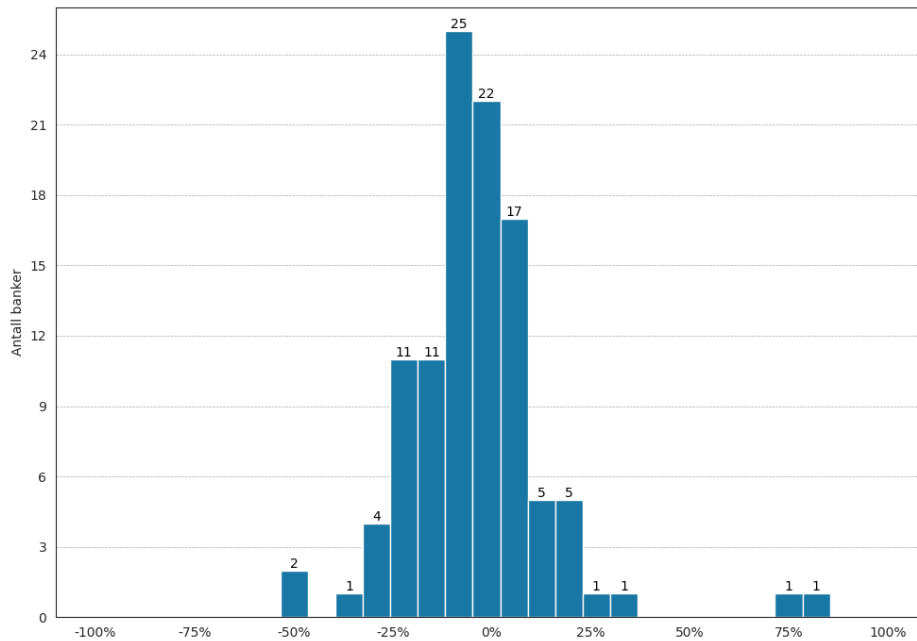
Transparens i bidragsberegningen forbedres gjennom forslaget. Forslaget legger vekt på bruk av offentlig tilgjengelige data og reduserer antall datapunkter. Dette innebærer blant annet at bankene i større grad kan verifisere egne bidrag, noe som forsterker tilliten til beregningene og gir større forutsigbarhet.

Hensynet til transparens har vært medvirkende til forslaget om å endre risikoindikatorerne resultatførte tap over brutto utlån, LCR og garanterte innskudd delt på forvaltningskapital. I tillegg til endringer i utformingen av risikoindikatorerne er det også foreslått endringer i datagrunnlaget som brukes i bidragsberegningen. Datagrunnlaget reduseres fra 43 til 24 datapunkter. Det foreslås å bruke observasjonspunkter pr. årsslutt for flere risikoindikatorer som tidligere ble utregnet som et snitt over flere perioder. Dette reduserer modellens kompleksitet uten at det går på bekostning av treffsikkerheten i bidragsberegningene.

Forslaget til modell gir økt forutsigbarhet i bidragene bankene skal betale. Dette gjør det enklere for bankene å planlegge økonomisk og budsjettere sine bidrag til innskuddsgarantien. Dagens modell benytter persentilbaserte scoringsregler som fører til betydelige svingninger i bidrag fra år til år. Revidert modell legger opp til flere faste grenser, noe som gir mindre volatilitet i bidragene. Det forventes at banker med en stabil risikoprofil i større grad kan oppnå mer stabile årlige bidrag, samtidig som banker med vesentlig endret risikoprofil fortsatt får endrede bidrag. Figurene under viser hvordan bidragene ville ha endret seg fra 2023 til 2024 med henholdsvis dagens modell og revidert modell.

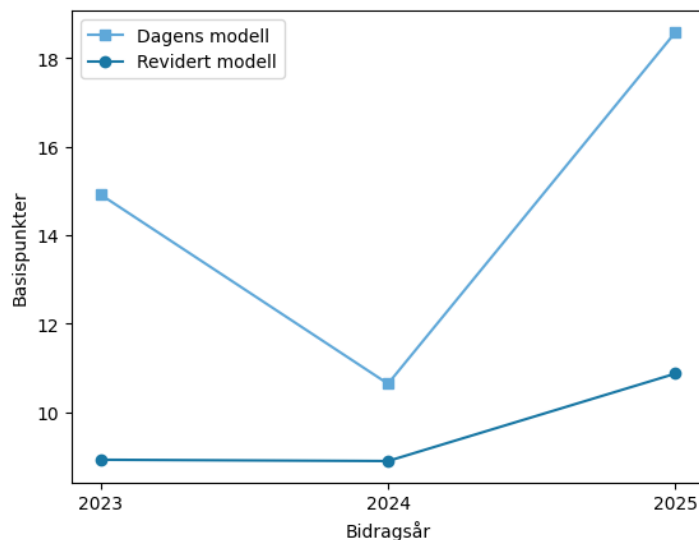
Figur 23: Prosentvis endring i bidrag fra 2023 til 2024 med dagens modell.

Figur 24: Prosentvis endring i bidrag fra 2023 til 2024 med revidert modell.

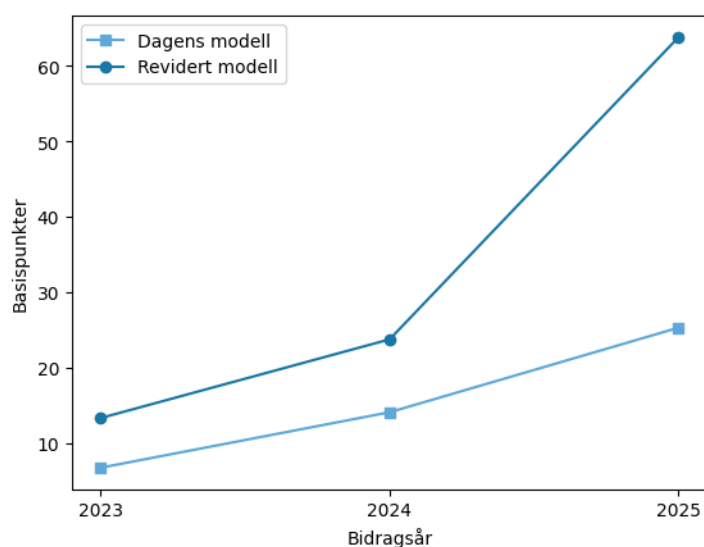
I det følgende gjennomgås endringen i bidragene for to typebanker: en med konstant risiko over tid og en med forverring i risiko over tid.

Bank A er en bank som har en stabil risikoprofil over perioden. Endringen i bidrag fra 2023 til 2025 er vesentlige for banken ved bruk av dagens modell. Dagens modell er i større grad gjensidig avhengig i beregningen av individuell risikoscore per risikoindikator grunnet utstrakt bruk av persentilregler. I forslaget til revidert modell holder bankens bidrag seg stabilt over perioden, hvilket tilsvarer risikoen banken påfører innkuddsgarantiordningen.

Figur 25: Bank A. Stabil risiko gjennom perioden.

For bank B er risikoen økende over perioden som følge av forringelse av bankens finansielle nøkkeltall. I dagens modell ville dette gitt utslag i økte bidrag, men ikke i tilsvarende grad som økningen i risikoscore. I revidert modell vil samme bank få høyere risiko i scoringen på enkeltindikatorer, i tillegg til at spennet for aggregert risikovekt har økt. I sum vil dette bidra til at banken får signifikant økning i bidrag over perioden, slik at bidragene står i bedre samsvar med garantiansvaret banken påfører innskuddsgarantiordningen.

Figur 26: Bank B. Økende risiko gjennom perioden.

6. Forslag til risikojustert modell for filialer

6.1. Bakgrunn og dagens modell

Banker med hovedsete i annen EØS-stat som mottar innskudd fra allmennheten gjennom filial i Norge, kan bli medlem av norsk innskuddsgarantiordning dersom innskuddsgarantiordningen i hjemstaten ikke gir like god dekning som etter norsk lov. For filialmedlemmer med en hjemlandsgaranti på 100 000 euro pr. innskyter eller tilsvarende, dekker den norske innskuddsgarantiordningen pr. i dag det overskytende beløp opptil 2 millioner kroner (topping-up-beløp).

Den norske innskuddsgarantiordningen hadde 10 filialmedlemmer pr. 1. januar 2024. Ved innkrevingen av bidrag i 2024, utgjorde garanterte innskudd fra ordinære medlemmer og filialer henholdsvis 1 524,8

milliarder kroner og 55,6 milliarder kroner²¹. Dette resulterte i bidrag fra ordinære medlemmer og filialer på henholdsvis 1 264,3 millioner kroner og 44,4 millioner kroner.

Bankenes sikringsfond har hittil beregnet bidrag til norske filialer av utenlandske foretak med en forenklet modell. Bidragene har blitt regnet ut som 0,8 promille av filialens gjennomsnitt av garanterte innskudd over fire kvartaler. Modellen har ikke inneholdt risikjustering eller risikoindikatorer. Dermed har bidrag pr. innskuddskrone vært lik for alle filialmedlemmer. Datakilden har vært garanterte innskudd i tredje og fjerde kvartal to år før bidragsåret, og første og andre kvartal ett år før bidragsåret.

Antall filialmedlemmer og deres tilhørende innskudd i den norske innskuddsgarantiordningen har økt de siste årene. Filialmedlemmene er virksomheter med ulike størrelser, markedsområder og forretningsmodeller. Det er ønskelig med en modell for beregning av bidrag der kravet om at bidragene er i tråd med garantiansvaret den enkelte bank påfører innskuddsgarantiordningen også gjelder for filialer. En modell med risikjustering for filialmedlemmene vil bidra til likere konkurransevilkår i det norske bankmarkedet for norske banker og norske filialer av utenlandske banker, og innad mellom filialene.

Bankenes sikringsfond anser det som en naturlig forlengelse av arbeidet med den reviderte modellen å innføre en risikjustert modell for filialene. Det foreslås å beregne bidrag for filialmedlemmene etter en egen risikjustert modell. Modellen er ikke like omfattende som den reviderte modellen for de ordinære medlemsbankene, men vil følge de samme stegene og prinsippene. Et sett med risikoindikatorer gir en aggregert risikoscore som konverteres til en aggregert risikovekt innenfor et gitt intervall.

Filialenes samlede garanterte innskudd i den norske innskuddsgarantiordningen legges til grunn for hvor mye bidrag som samlet skal kreves inn fra filialmedlemmene. Bidragssatsen vil være på 0,8 promille av samlede garanterte innskudd fra filialene, som er det samme som for norske banker. Filialene vil dermed ha et eget måltall og en egen justeringskoeffisient i modellen. Øvrige datapunkter i modellen er for banken som helhet, og ikke for filialvirksomheten isolert sett.

Bankenes sikringsfond legger til grunn at det er medlemsmassen ved inngangen til år T som skal ha betydning for bidragsberegning i år T. I tilfellet hvor et ordinært medlem omdannes til en filial i løpet av år T, vil det beregnes et risikjustert bidrag som bankmedlem frem til tidspunkt for omdanning, og et risikjustert bidrag som filialmedlem for gjenværende del av år T. Dersom tidspunktet for omdanning skjer etter fakturering av bidrag for år T, vil filialen få justert sitt bidrag for år T ved fakturering av bidrag for det påfølgende år (T+1).

6.2. Risikoindikatorer og vekter

Modellen følger samme metodikk som den reviderte modellen, men med færre risikoindikatorer. I modellen til filialene er det lagt vekt på kategoriene kredittrisiko og forretningsmodell.

Risikoindikatorerne som er foreslått i modellen er misligholdte og tapsutsatte engasjement, resultatførte tap over brutto utlån og totalkapitalrentabilitet. Indikatorerne i modellen er vurdert som omfattende nok

²¹ Dette er de garanterte innskuddene som er omfattet av den norske innskuddsgarantiordningen (topping-up beløpet). Når det i resten av kapittel 6 refereres til filialenes garanterte innskudd viser det til dette.

til å sørge for treffsikkerhet i modellen, samtidig som rapporteringsbyrden til filialene ikke blir for omfattende.

Vekting av risikoindikatorer	Vekt
Kredittrisiko	75 %
<i>Misligholdte og tapsutsatte engasjement</i>	50 %
<i>Resultatførte tap / brutto utlån</i>	25 %
Forretningsmodell	25 %
<i>Totalkapitalrentabilitet</i>	25 %
Sum vekter	100 %

Tabell 6: Indikatorer og vekter i risikjustert modell for filialer.

Ved inngangen til 2024 var over 90 prosent av de garanterte innskuddene fra filialer av bankkonsern som defineres som systemkritiske i sitt hjemland. De øvrige innskuddene fordeler seg mellom 5 mindre banker med ulike forretningsmodeller. Bankenes sikringsfonds foreslåtte fordeling av bidrag mellom filialene er i tråd med analyser og risikovurderinger fra anerkjente ratingbyråer på morbanknivå. Bankenes sikringsfond mener med bakgrunn i dette at de foreslåtte risikoindikatorerne reflekterer risikoen filialene påfører den norske innskuddsgarantien på en god måte.

Modellens øvrige oppbygning er tilsvarende som forslaget til revidert modell for bankene. For en oversikt over modellens oppbygning se kapittel 5.9.

Filialene har tidligere rapportert garanterte innskudd til Bankenes sikringsfond kvartalsvis. Med forslaget til ny risikjustert modell for filialene er det også behov for oversendelse av et fåtall datapunkter for å kunne beregne bidragene. Se vedlegg 3 for oversikt over datapunktene som inngår i bidragsberegningen til filialene med forslaget til risikjustert modell.

6.3. Virkning av foreslåtte endringer

Den risikjusterte modellen for filialer medfører endringer i fordelingen av bidrag mellom disse medlemmene. I dagens modell med bidrag uten risikjustering er det størrelsen på garanterte innskudd som bestemmer den absolutte størrelsen på bidragene. Alle betaler bidrag på 0,8 promille av snitt av garanterte innskudd over fire kvartaler.

Med den nye modellen vil bankenes basisbidrag ligge til grunn i modellen, men bidragene vil risikjusteres opp eller ned avhengig av bankens scoring på risikoindikatorerne. Dersom den risikjusterte modellen hadde blitt brukt i bidragsberegningen for 2024 ville filialene definert som høy

risiko for innskuddsgarantiordningen fått bidrag som øker fra 8 til i gjennomsnitt 45 basispunkter. Tilsvarende ville filialer definert som lav risiko for innskuddsgarantiordningen fått redusert sine bidrag fra 8 til i gjennomsnitt 5 basispunkter.

Bidragene for filialmedlemmene med den nye modellen blir dermed mer i tråd med garantiansvaret det enkelte medlemmet påfører innskuddsgarantiordningen. Endringen bidrar også til en likebehandling av norske banker og filialer av utenlandske banker som opererer i Norge.

Forslaget representerer en overgang fra bidrag helt uten risikojustering til en egen risikojustert modell for filialer. Bankenes sikringsfond vil på et senere tidspunkt vurdere behovet for å utvikle modellen for filialer ytterligere.

7. Datagrunnlag og prosess for innkreving av bidrag

7.1. Datagrunnlag for bidragsberegning

I dagens modell er datagrunnlaget i bidragsberegningen hovedsakelig fra årsslutt to år før bidragsåret. Noen datapunkter strekker seg tilbake til fire år før bidragsåret. Bakgrunnen for dette har vært et ønske om tidlig fakturering av bidragene i det aktuelle bidragsåret. Bidragene kan sees på som en forsikringspremie som bør kreves inn tidlig på året slik at banker som påfører innskuddsgarantien en risiko har betalt bidragene før det eventuelt må gjøres utbetalinger fra innskuddsgarantifondet i forbindelse med at banken kriserammes.

Det er uheldige konsekvenser ved å bruke opptil fire år gammel data i bidragsberegningene. Det tar lang tid før bankenes prestasjon reflekteres i bidragsberegningen. Måltallet for de totale bidragene er i realiteten høyere enn bidragene som kreves inn, ettersom volumet av garanterte innskudd typisk øker over tid. Videre kan gamle fusjoner henge igjen i datagrunnlaget i opptil fire år etter fusjonen har funnet sted, og konsolidering av datapunkter for det nye fusjonerte foretaket må gjøres over flere bidragsberegninger. Salg av porteføljer mellom banker som har funnet sted vil heller ikke fanges opp i beregningen før en stund etter salget.

I tillegg til et ønske om å bruke nyere data i grunnlaget er det også et ønske om bidragsmodellen skal bli mer transparent. En fordel med dette er knyttet til offentligheten i datagrunnlaget og muligheten for bankene å gjenskape bidragsberegningen. En annen fordel er knyttet til at modellen blir forståelig nok til at andre aktører som ønsker det kan sette seg inn i og forstå modellens oppbygning.

Som beskrevet i høringsnotatet er noen risikoindikatorer endret slik at de nå er offentlig tilgjengelige. Det er også foreslått å avkorte datagrunnlaget noe. Det foreslås å endre observasjonstidspunktet til årsslutt for majoriteten av datapunktene. Samlet sett endres modellens grunnlag fra 43 til 24 datapunkter. Dette vil gjøre datagrunnlaget mer tidsriktig og mindre komplekst, og vil bidra til at bankenes rapporteringsbyrde reduseres.

- For LCR reduseres datapunktene fra 12 til 4, som følge av overgang fra månedlige til kvartalsvise observasjoner

- For garanterte innskudd reduseres datapunktene fra 4 til 1 som følge av overgang fra snitt av fire kvartalsvise observasjoner til ett observasjonspunkt for årsslutt året før bidragsåret
- For forvaltningskapital reduseres datapunktene fra 9 til 2, som følge av forenklet beregning av total kapitalrentabilitet
- Usikrede utlån og ikke-sikkerhetsstilte eiendeler fjernes fra datagrunnlaget
- Krav til ren kjernekapital, resultatførte tap og senior etterstilte obligasjoner inkluderes i datagrunnlaget.

7.2. Prosess for innkreving av bidrag

Datagrunnlag og prosess for bidragsinnkreving er en avveining mellom ønske om ferskhet i datagrunnlaget, samt et ønske om tidlig utsendelse av bidragene. For å unngå et kompromiss mellom disse hensynene foreslås det å ha en todelt innkreving av bidrag til innskuddsgarantifondet. Bankenes sikringsfond foreslår å sende ut en faktura tidlig i bidragsåret med en prosentandel av fjorårets bidrag pr. bank. Andelen vil være lik for alle banker og forventes å ligge mellom 40-60 prosent av den enkelte banks bidrag forrige år. Så snart tallgrunnlaget for årsslutt foregående år er rapportert fra bankene vil foreløpig bidrag basert på innrapportert data bli beregnet og distribuert til bankene gjennom Sikringsportalen. Bankene vil deretter få en endelig faktura med bidraget basert på bekreftet data, fratrukket beløpet fra fakturaen som ble sendt ut tidligere. Forslaget gjør at beregningene både kan gjøres på ferskere data, og at bidragene blir sendt ut tidlig i bidragsåret.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

Formålet med innskuddsgarantien er å bidra til finansiell stabilitet. Innskuddsgarantien reduserer faren for at mange kunder vil ta ut pengene sine samtidig hvis det oppstår tvil om en banks tilstand. Rammes én bank av slike uttak, kan det spre seg til flere. I en slik situasjon kan bankene få problemer med å fylle rollen sin i det finansielle systemet og den økonomiske aktiviteten i Norge kan bli skadelidende.

Kunder som er dekket av en innskuddsgaranti kan ha liten motivasjon til å overvåke banken og eventuelt flytte innskudd mellom banker. En bank kan utnytte den manglende overvåkingen til å velge overdrevent risikable og lite bærekraftige forretningsstrategier. En slik utilsiktet virkning, gjerne kalt moralsk hasard, er generelt kjent innen forsikringsvirksomhet.

Sammenlignet med en lik bidragssats for alle banker, bidrar risikojusterte bidrag til at bankene i større grad internaliserer kostnadene ved risikoen de påtar seg og at forretningsmessige beslutninger i større grad tas på et samfunnsøkonomisk riktig grunnlag. Dette er bakgrunnen for finansforetakslovens krav om at Bankenes sikringsfond skal fastsette det enkelte medlems bidrag i samsvar med medlemmets andel av innskuddsgarantiordningens samlede garantiansvar. Forslaget til revidert modell for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet styrker denne sammenhengen ytterligere og sikrer at innskuddsgarantien bidrar til finansiell stabilitet.

Forslaget til risikojustert modell for filialer av utenlandske banker bidrar også til å bedre sammenhengen mellom garantiansvar og bidrag. Endringen bidrar i tillegg til en likebehandling av norske banker og

filialer av utenlandske banker som opererer i Norge. Forslaget medfører at filialene må rapportere flere nøkkeltall til Bankenes sikringsfond sammenlignet med i dag.

Forslaget til ny risikjustert modell for bankene endrer ikke på det samlede årlige bidraget som medlemsbankene skal betale til innskuddsgarantifondet. Forslaget fører imidlertid til endringer i fordelingen av bidrag mellom medlemmene. For mer om disse virkningene vises det til kapitlene 5.10 og 6.3.

Endringene gjør bidragene mer forutsigbare for banker med stabil risiko over tid, samtidig som banker vil få endringer i bidrag ved vesentlige skift i risikoprofil. Økt forutsigbarhet betyr at bankene kan planlegge sine økonomiske forpliktelser bedre.

Bruk av ferskere data bidrar til at bankenes aktuelle finansielle situasjon reflekteres bedre i bidragene til innskuddsgarantifondet, som også styrker også insentivene som ligger i de risikjusterte bidragene. I tillegg vil et mindre omfattende datagrunnlag lette bankenes omfang av bekreftelse og kvalitetssikring av data i forbindelse med bidragsberegningen.

For å kunne benytte ferskere data, foreslås det å endre tidslinjen for innkreving av bidrag. I dag betaler bankene sine bidrag i mars. Det foreslås en todelt innkreving der bankene betaler en andel av fjorårets bidrag i januar, og resterende i mai. Hvor stor andel som kreves inn i januar og mai vil fastsettes på en slik måte at det ikke blir vesentlig til ulempe for medlemsbankene.

Endringer i scoringsreglene og økt bruk av offentlige data i beregningsgrunnlaget legger til rette for bedre innsyn i og forståelse for bidragsberegningen. Økt transparens kan gi relevant styringsinformasjon for bankene, samt bidra til økt tillit til beregningene.

Forslaget sikrer at EBAs retningslinjer for beregning av bidrag til innskuddsgarantifond etterleves.

For Bankenes sikringsfond vil modellendringene føre til en redusert administrativ byrde i forbindelse med datahåndtering. Et ferskere og mindre omfattende datagrunnlag fører til et redusert behov for manuelle justeringer. En todelt innkreving vil på sin side øke den administrative byrden noe.

9. Vedlegg

9.1. Vedlegg 1: Datagrunnlag for bidragsberegning

I tabellene er det oppgitt hvilke datapunkter som inngår i en bidragsberegning, hvilket tidspunkt de er hentet fra, samt henvisning til hvilke kilder de er hentet fra. Tabellen under oppgir hvilket datagrunnlag som er aktuelt for bidragsberegning for år T.

Over tid kan det oppstå behov for å gjøre endringer i tabellen. Eventuelle endringer vil bli publisert i Sikringsportalen og på Bankenes sikringsfonds nettside.

Datapunkt	Tidspunkt	Kilde	Rapportering	Format
Garanterte innskudd	31.12.T-1	ORBOF	Post 67.0.01 Spesifikasjon av garanterte innskudd i R13. 67.0.01.6.00.21 + 67.0.01.6.00.23 + 67.0.01.6.00.33 fra <i>Rapport 13. Landfordeling av balanseposter.</i>	1000 kr
LCR	Kvartalsvis nivå på LCR for år T-1 (4 datapunkter)	CRD IV LCR	{C 76.00, r30, c10}	%
NSFR	Kvartalsvis nivå på NSFR for år T-1 (4 datapunkter)	CRD IV NSFR	{C 84.00.a, r220, c40}	%
Resultat for regnskapsåret	31.12.T-1	ORBOF	Netto av poster 1-2 (Inntekter over resultat) og poster 4 – 7 (Kostnader over resultat) fra <i>Rapport 21. Resultatregnskap og endringer i egenkapital</i>	1000 kr
Forvaltningskapital	31.12.T-1	ORBOF	Sum av poster 1-5 (eiendeler) fra <i>Rapport 10. Balanse.</i>	1000 kr
Forvaltningskapital	31.12.T-2	ORBOF	Sum av poster 1-5 (eiendeler) fra <i>Rapport 10. Balanse</i>	1000 kr
Uvektet egenkapitalandel	31.12.T-1	CRD IV Kapitaldekning	{C 47.00, r330, c10}	%
Ren kjernekapitaldekning	31.12.T-1	CRD IV Kapitaldekning	{C 03.00, r10, c10}	%
Krav til ren kjernekapitaldekning	31.12.T-1	CRD IV Kapitaldekning	{C 03.00, r170, c10}	%

Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjement	31.12.T-1	ORBOF	Post 19.0.01.3.51.50 Brutto utlån, balanseført verdi, Trinn 3 fra <i>Rapport 12. Tilleggsspesifikasjoner</i> . For alle sektorkoder unntatt : 31000 (Norges Bank) 3200x (Banker) 3500x (Kredittforetak) 3600x (Finansieringsforetak) 92000 (Utenlandske sentralbanker) 9300x (Utenlandske kredittinstitusjoner) 94000 (Multilaterale utviklingsbanker)	1000 kr
Samlet beregningsgrunnlag	31.12.T-1	CRD IV Kapitaldekning	{C 02.00, r10, c10}	1000 kr
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	31.12.T-1	ORBOF	Post 7.30 Lån i form av rentebærende, omsettelige verdipapirer, ekskl ansvarlig kapital fra <i>Rapport 10. Balanse</i> .	1000 kr
Sum ansvarlig lånekapital og annen etterstilt gjeld	31.12.T-1	ORBOF	Sum av Post 8 (Ansvarlig lånekapital og annen etterstilt gjeld) fra <i>Rapport 10. Balanse</i> .	1000 kr
Sum egenkapital	31.12.T-1	ORBOF	Sum av post 9 (Egenkapital) fra <i>Rapport 10. Balanse</i> .	1000 kr
Kontanter og fordringer på sentralbanker	31.12.T-1	ORBOF	Summen av: Post 1.11 (Kontanter) + for sektorene 31000 og 92000: 1.16 (Bankinnskudd) fra <i>Rapport 10. Balanse</i> .	1000 kr
Brutto utlån til kunder	31.12.T-1	ORBOF	Post 3.51 (Utlån, brutto balanseført verdi) fra <i>Rapport 10. Balanse</i> . For alle sektorkoder unntatt : 31000 (Norges Bank) 3200x (Banker) 3500x (Kredittforetak) 3600x (Finansieringsforetak)	1000 kr

			92000 (Utenlandske sentralbanker) 9300x (Utenlandske kredittinstitusjoner) 94000 (Multilaterale utviklingsbanker)	
Brutto utlån til kunder	31.12.T-2	ORBOF	Post 3.51 (Utlån, brutto balanseført verdi) fra <i>Rapport 10. Balanse</i> . For alle sektorkoder unntatt : 31000 (Norges Bank) 3200x (Banker) 3500x (Kredittforetak) 3600x (Finansieringsforetak) 92000 (Utenlandske sentralbanker) 9300x (Utenlandske kredittinstitusjoner) 94000 (Multilaterale utviklingsbanker)	1000 kr
Resultatførte tap på utlån til kunder	31.12.T-1	ORBOF	Post 6.66.3.50 Kredittap på utlån og rentebærende verdipapirer på utlån som er balanseført fra <i>Rapport 21. Resultat</i> . For alle sektorkoder unntatt : 31000 (Norges Bank) 3200x (Banker) 3500x (Kredittforetak) 3600x (Finansieringsforetak) 92000 (Utenlandske sentralbanker) 9300x (Utenlandske kredittinstitusjoner) 94000 (Multilaterale utviklingsbanker)	1000 kr

Tabell 7: Datagrunnlag for bidragsberegning etter revidert modell.

9.2. Vedlegg 2: Bidragsmodeller i andre europeiske land

9.2.1. Sverige

Riksgälden har hatt ansvar for den svenske innskuddsgarantiordningen siden 2008. De krever inn årlige bidrag til innskuddsgarantifondet tilsvarende 0,1 prosent av de samlede garanterte innskuddene ved utgangen av året før. Sverige har i likhet med Norge ikke innført noe tak på størrelsen på innskuddsgarantifondet, så de krever inn årlige bidrag etter at minimumsstørrelsen på fondet er nådd. Ved utgangen av 2023 utgjorde det svenske fondet 49,5 mrd. svenske kroner, tilsvarende 2,08 prosent av totale garanterte innskudd.

Riksgälden har revidert sin bidragsmodell i forlengelsen av EBAs reviderte retningslinjer. Den svenske innskuddsgarantiordningen sendte 19 juni 2024 ut et høringsnotat angående endringer i forskrifter om den svenske innskuddsgarantien²². I høringsnotatet foreslo Riksgälden blant annet å endre vekter for risikoindikatorer, samt endring i beregningsmetoden for aggregerte risikovekter. Den foreslåtte endringen bidrar til at bidragene blir mer risikobaserte, spesielt med tanke på forskjeller i bidrag mellom ulike risikoklasser²³. Endringene skal tre i kraft fra 1 januar 2025.

Riksgälden legger til grunn «bucket»-metoden både for de individuelle risikoindikatorene og den aggregerte risikoscoren. Basert på aggregert risikoscore blir bankene delt inn i 9 forskjellige risikoklasser, som er tildelt en risikovekt mellom 50 og 200 prosent. Denne risikovekten, kombinert med størrelsen på garanterte innskudd, bestemmer hvilket bidrag banken skal betale årlig.

Riksgälden har brukt hele det nasjonale handlingsrommet for risikovekter til å øke vektleggingen av risikoindikatorer som skal gjenspeile innskuddsgarantiordningens forventet tapsgrad ved mislighold i medlemsbanker. Riksgälden har innført en risikoindikator som skiller mellom hvilke banker som er spesifisert som systemviktige finansforetak eller ikke, og denne risikoindikatoren er tillagt en vektning på 15 prosent. Riksgälden argumenterer med at systemviktige finansforetak i større grad forventes å bli krisehåndtert, samt at det vurderes som mer sannsynlig med gjennomføring av forebyggende statlige støttetiltak for disse bankene. Disse forholdene tilsier at systemviktige finansforetak utgjør en lavere risiko for ordningen med innskuddsgaranti, og at disse dermed bør betale en lavere andel av bidragene til innskuddsgarantifondet.²⁴

I tillegg er risikoindikatoren som måler i hvor stor grad bankens aktiva er finansiert med garanterte innskudd, ikke-sikkerhetsstilte eiendeler delt på garanterte innskudd, vektet med 22,5 prosent som er ti prosentpoeng over minimumsvekten i EBA sine retningslinjer.

Den svenske innskuddsgarantiordningens reviderte modell vil tre i kraft 1 januar 2025.

²² [RG 2024/583 \(19. juni 2024\): Remisspromemoria – ändrade föreskrifter om insättningsgarantin](#)

²³ [RG 2024/583 \(19. juni 2024\): Remisspromemoria – ändrade föreskrifter om insättningsgarantin, kapittel 4.2. Ändrad beräkningsmetod för summerade riskvikter \(ARW\)](#)

²⁴ [RG 2020/387 \(4. november 2020\): Beslutspromemoria – ändrade föreskrifter om insättningsgaranti](#)

9.2.2. Danmark

Den danske innskuddsgarantiordningen er administrert av Finansiell Stabilitet. Den danske Garantiformuen har en overdekning til det lovpliktige nivået for fondet, og det er siden 2015 ikke blitt krevd inn årlige bidrag fra medlemsbankene. Faktisk nivå på garantiformuen pr. 31. desember 2023 utgjorde 8,8 milliarder danske kroner, som utgjør 1,02 prosent av samlede garanterte innskudd. Det lovpliktige minimumsnivået for garantiformuen utgjorde pr. samme dato 6,9 milliarder danske kroner. I Danmark legges det for øvrig opp til å krisehåndtere de fleste banker uavhengig av størrelse.

Finansiell Stabilitet har lagt til grunn en «bucket»-metode for de individuelle risikoindikatorene, hvor hver risikoindikator deles inn i fire intervaller med følgende risikoscore: 0, 20, 60 og 100. Fastsettelsen av risikoscore for hver risikoindikator blir gjort ut fra en fordeling på 0, median, 80 eller 100 avhengig av hvordan den enkelte medlemsbank rangeres i forhold til de andre medlemsbankene. Det betyr at dersom en bank har en relativt lav risikoprofil, vil den befinne seg i nedre del av fordelingen og tildeles en lav risikoscore.

I tillegg til de åtte obligatoriske kjerneindikatorer, har den danske innskuddsgarantiordningen inkludert tilleggsindikatoren kapitaloverdekning. Denne risikoindikatoren supplerer kjerneindikatoren ren kjernekapitaldekning, som begge avspeiler bankenes tapsabsorberingsevne. De 25 prosent av risikovektingen som i henhold til retningslinjene kan fordeles mellom kjerneindikatorer eller tilleggsindikatorer, er fordelt likt på de totalt ni risikoindikatorer.

Ved beregning av aggregert risikovekt har Finansiell Stabilitet også lagt til grunn «bucket»-metoden. Det er lagt til grunn 10 risikoklasser, hvor det høye antallet klasser er begrunnet med å unngå store hopp i fastsettelsen av aggregert risikovekt fra år til år. Hver bank blir dermed plassert i en av de ti risikoklassene på bakgrunn av en vektet sammenligning av de individuelle risikoscorene relativt til de andre bankene.

Den danske innskuddsgarantiordningen har ikke gjort endringer i modellen fra forrige høringsrunde i 2021, da det ikke beregnes bidrag ettersom måltallet er nådd.

9.2.3. Finland

Den finske innskuddsgarantiordningen er administrert av Rahoitusvakausrasto (RVV - styret for finansiell stabilitet). Størrelsen det finske innskuddsgarantifondet var på 1,07 milliarder euro pr 31. desember 2023. Garanterte innskudd per årsslutt var på 152,9 milliarder euro.

Måltallet for innskuddsgarantifondets størrelse ble nådd 3. juli 2024. I og med at fondet har nådd minstekravet, vil de ikke kreve inn årlige risikojusterte bidrag forutsatt at fondet fortsatt er over minstekravet på 0,8 % av garanterte innskudd. Dersom innskuddsgarantifondet faller under måltallet på 0,8 % krever de inn bidrag senest innen seks år slik at fondet oppfyller minstekravet.

Den finske innskuddsgarantiordningen har lagt til grunn «bucket»-metoden for de individuelle risikoindikatorer. Her har de lagt til grunn kjerneindikatorsettet, det vil si at de ikke har innført tilleggsindikatorer. For fastsettelsen av aggregert risikovekt brukes «sliding scale» ved bruk av en lineær formel. Skala for aggregert risikovekt går fra 75 prosent til 150 prosent.

Nordea var ikke inkludert som del av den risikobaserte beregningsmetoden mellom 2018 og 2024. I henhold til den finske Act on the Financial Stability Authority 1195/2014 skal nye medlemsbanker betale en inntredelsesavgift som utgjør 0,8 prosent av garanterte innskudd innen 6 år fra dato fra da medlemskapet ble inngått. I denne perioden betaler ikke den nye medlemsbanken de årlige risikojusterte bidragene, men kun inntredelsesavgiften.

Den finske innskuddsgarantiordningen har ikke gjort endringer i modellen fra forrige høringsrunde i 2021, ettersom Finland ikke har fått inkludert endringene fra EBA Guidelines i nasjonal lovgivning ennå.

9.3. Vedlegg 3: Datagrunnlag for filialmodell

Ved overgang til risikojustert modell for filialer har Bankenes sikringsfond behov for innrapportering av enkelte datapunkter. Garanterte innskudd menes innskudd i filialen mellom den norske garantigrensen på 2 millioner kroner og EUs dekningsgrense på 100 000 euro. For øvrige datapunkter skal bankens finansielle nøkkeltall bli benyttet.

Over tid kan det oppstå behov for å gjøre endringer i tabellen. Eventuelle endringer vil bli publisert i Sikringsportalen og på Bankenes sikringsfonds nettside.

Datapunkt	Tidspunkt	Rapportering	Format
Garanterte innskudd	31.12.T-1	Referanse: Post 66.0.01 Spesifikasjon av garanterte innskudd i R13 for filialen. 66.0.01.6.00.09 Kilde: ORBOF	1000 kr
Misligholdte og tapsutsatte engasjement	31.12.T-1	Referanse: Brutto utlån i steg 3 for banken Kilde: Rapportering til Bankenes sikringsfond	1000 kr
Brutto utlån	31.12.T-1	Brutto utlån til kunder for banken Kilde: Rapportering til Bankenes sikringsfond	1000 kr
Brutto utlån	31.12.T-2	Brutto utlån til kunder for banken Kilde: Rapportering til Bankenes sikringsfond	1000 kr
Resultatførte tap	31.12.T-1	Resultatførte tap på utlån til kunder for banken Kilde: Rapportering til Bankenes sikringsfond	1000 kr
Resultat for regnskapsåret	31.12.T-1	Resultat for regnskapsåret for banken	1000 kr

		Kilde: Rapportering til Bankenes sikringsfond	
Forvaltningskapital	31.12.T-1	Forvaltningskapital for banken Kilde: Rapportering til Bankenes sikringsfond	1000 kr
Forvaltningskapital	31.12.T-2	Forvaltningskapital for banken Kilde: Rapportering til Bankenes sikringsfond	1000 kr

Tabell 8: Datagrunnlag for filialmodell.